

**MIEJSKI
OŚRODEK
POMOCY
SPOŁECZNEJ**

W ŁAPACH

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

**Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Łapach
za 2016 rok**

Łapy, 31 marca 2017

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. POMOC SPOŁECZNA.....	6
SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE W MIEJSCU ZAMIESZKANIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI.....	10
WIELOLETNI PROGRAM „POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA”.....	11
ZASIŁEK STAŁY.....	11
ZASIŁEK OKRESOWY.....	12
USŁUGI OPIEKUŃCZE I POBYT W DOMACH POMOCY SPOŁECZNEJ.....	12
ZASIŁEK CELOWY.....	13
PRACA SOCJALNA.....	14
GMINNY PROGRAM OSŁONOWY W ZAKRESIE ZMNIEJSZENIA WYDATKÓW PONIESIONYCH NA LEKI PRZEZ MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY ŁAPY	18
2. ŚWIADCZENIA RODZINNE.....	19
ZASIŁEK RODZINNY ORAZ DODATKI DO ZASIŁKU RODZINNEGO.....	20
JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA.....	21
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE.....	22
ŚWIADCZENIE RODZICIELSKIE.....	23
3. FUNDUSZ ALIMENTACYJNY.....	24
4. ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE W RAMACH PROGRAMU RODZINA 500+25	
5. DODATKI MIESZKANIOWE I ENERGETYCZNE.....	26
6. ZASOBY MIESZKANIOWE.....	28
7. STYPENDIA I ZASIŁKI SZKOLNE.....	29
8. KARTA DUŻEJ RODZINY.....	31
9. KLUB SENIORA.....	31
10. WOLONTARIAT.....	34
11. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I PROJEKTY SOCJALNE.....	36
PROJEKT: SZANSA NA START - VII ŁAPSKIE ZAWODY SPORTOWE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	36
PROJEKT PN. „TEATR JEST TYM, CO ISTNIEJE NA JEGO SCENIE”.....	36
REALIZACJA PROGRAMU OPERACYJNEGO POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014-2020.....	37
12. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ NA 2016 ROK.....	40
Załącznik nr 1 Sprawozdanie z działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej	44
SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI.....	44
ŚWIETLICY SOCJOTERAPEUTYCZNEJ ZA 2016 ROK	44
Załącznik nr 2 Sprawozdanie z działalności Środowiskowego Domu Samopomocy	59
Załącznik nr 3 Sprawozdanie z działalności Klubu Integracji Społecznej.....	68
Załącznik nr 4 Sprawozdanie z działalności Dziennego Domu „Senior-WIGOR”	71
Załącznik nr 5 Sprawozdanie z realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii	78
Załącznik nr 6 Informacja z realizacji Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Łapy na lata 2014-2021	87
Załącznik nr 7 Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2014-2016	91

Załącznik nr 8 Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020	96
--	----

WSTĘP

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, kierownik ośrodka pomocy społecznej składa coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka i przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. Ponadto zgodnie art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej sprawozdanie z realizacji zadań i potrzeb dotyczących wspierania rodziny należy złożyć do końca marca. Sprawozdanie niniejsze, ze względu na komplementarny zakres informacji wynikających ze spełnienia obydwu powołanych wyżej obowiązków sprawozdawczych, prezentuje te informacje łącznie.

Dokument zawiera sprawozdania z realizacji dokumentów strategicznych tj.: Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Łapy na lata 2014-2020, Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Łapy na lata 2014-2016, Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ponadto w formie załączników przedstawiono sprawozdania z działalności jednostek funkcjonujących w strukturach MOPS tj. Świetlicy Socjoterapeutycznej „Świat w kolorach”, Środowiskowego Domu Samopomocy, Dziennego Domu „Senior-WIGOR”, Klubu Integracji Społecznej „Sukces w działaniu”.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach działa na podstawie Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach przyjętego uchwałą Nr V/29/15 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 30 stycznia 2015r. w sprawie nadania Statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Łapach i Uchwały Nr XVIII/159/16 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 26 lutego 2016r. w sprawie połączenia jednostek organizacyjnych pomocy społecznej działających na terenie Miasta i gminy Łapy oraz zmiany statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Uchwały Nr XXVI/237/16 Rady Miejskiej z dnia 25 listopada 2016r. w sprawie zmiany uchwały Nr V/29/15 w sprawie nadania Statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej oraz Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego zarządzeniem Nr 308/16 Burmistrza Łap z dnia 29 grudnia 2016 r.

Ośrodek działa na podstawie obowiązujących przepisów prawa, a w szczególności na podstawie:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 902),
- Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 966 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2016 r. poz. 546 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2016 r. poz. 169 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1828 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.),

- Ustawy z dnia 28 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowy zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1610),
- Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne (Dz. U. 2012 r. poz. 1059 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2016 r. poz. 785),
- Ustawa z dnia z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016r. poz. 195 z późn. zm.)
- Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach,
- Regulaminu organizacyjnego,
- Innych, właściwych aktów prawnych.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ciągłe niewystarczające środki przeznaczane na pomoc społeczną zmuszają do poszukiwania jak najefektywniejszych metod działania na rzecz rodzin i osób wymagających wsparcia. Zadaniem naszego ośrodka jest udzielanie takiego wsparcia osobom i rodzinom, które umożliwi im samodzielną egzystencję, da szansę zaspokojenia podstawowych potrzeb, zapewni skuteczną realizację ról społecznych i stworzy możliwości rozwoju. Pogłębiające się problemy społeczne wskazują na konieczność podejmowania działań w celu aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, co w rezultacie zmotywuje je do zmiany sytuacji życiowej, podniesie kompetencje życiowe oraz przyczyni się do rozwoju poziomu samodzielności społecznej i zawodowej. Ich zaniechanie natomiast spowoduje ich dalszą izolację i wycofanie się z życia społecznego.

Poniżej zostały zaprezentowane działania, jakie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach podejmuje w celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i pomocy mieszkańcom naszej gminy.

Małgorzata Wasilewska

p. o. Dyrektora Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Łapach

1. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Szukający pomocy oczekuje odreagowania swoich emocji, wglądu w przyczyny sytuacji trudnej oraz pomocy w dokonaniu zmian w swoim życiu. Pomoc społeczna wkracza w sytuację osób i rodzin wtedy, gdy nie są one w stanie pokonać trudności życiowych własnym staraniem.

Pomocy tej udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji cudzoziemców, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Celem pomocy jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc ta powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem. W przepisach wielokrotnie zawarta jest zasada pomocniczości, która wskazuje pierwszeństwo korzystania z własnych zasobów i uprawnień przez osoby i rodziny oraz kładzie nacisk na wspieranie a nie bezpośrednio zaspokajanie potrzeb.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, świadczenia dzielą się na pieniężne i niepieniężne, a prawo do świadczeń przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 634 zł.
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 514 zł.

Do świadczeń pieniężnych należą:

- a) zasiłek stały,
- b) zasiłek okresowy,
- c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- d) zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- e) pomoc na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki,
- f) świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla uchodźców,
- g) wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Do świadczeń niepieniężnych należą :

- a) praca socjalna,
- b) bilet kredytowany,
- c) składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- d) składki na ubezpieczenie społeczne,
- e) pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- f) sprawienie pogrzebu,
- g) poradnictwo specjalistyczne,
- h) interwencja kryzysowa,
- i) schronienie,
- j) posiłek,
- k) niezbędne ubranie,
- l) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- m) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- n) mieszkanie chronione,
- o) pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- p) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych,

Tabela Nr 1. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2011-2016.

Lp.	Rodzaj sytuacji życiowej	Liczba rodzin					
		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Ubóstwo	561	619	909	1124	1163	1083
2.	Sieroctwo	5	3	2	1	1	0
3.	Bezdomność	31	16	24	25	14	14
4.	Ochrona macierzyństwa	232	231	239	243	163	154
	w tym wielodzietność	130	128	136	160	113	110
5.	Bezrobocie	1053	1048	1147	1135	1055	1002
6.	Niepelnosprawność	230	210	230	242	228	215
7.	Długotrwała choroba	484	448	475	366	240	207

8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym :	197	196	187	180	166	177
	- rodziny niepełne	161	155	151	145	109	126
	- rodziny wielodzietne	30	31	25	38	62	54
9.	Przemoc w rodzinie	29	37	4	4	41	33
10.	Alkoholizm	40	37	39	32	21	8
11.	Narkomania	0	0	1	1	2	2
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	10	17	19	12	10	2
13.	Zdarzenie losowe	16	7	8	11	2	2
14.	Sytuacja kryzysowa	26	12	4	22	3	3

W dalszym ciągu dominującymi powodami przyznania pomocy jest ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, ochrona macierzyństwa, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Powyższe liczby i zanotowane wskaźniki stanowią dla MOPS płaszczyzny działań w zakresie form wsparcia wdrażania programów walki z wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Zadanie pobudzania społecznej aktywności odnosi się zarówno do osób i rodzin, jak i do środowisk lokalnych.

Analizę danych statystycznych klientów w MOPS w Łapach w ostatnich latach przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela Nr 2. Świadczenia przyznane w latach 2011 – 2016.

ROK	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń w zł
2016	1 304	2 901	5 444 667,00
2015	1343	2 903	5 243 948,00
2014	1483	3 252	5 162 823,00
2013	1 494	3 335	5 083 523,00
2012	1398	3214	4 276 154,00
2011	1 398	3 255	4 511 130,00

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków w wyniku zdarzenia losowego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niemieszkającymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- praca socjalna;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- dożywianie dzieci;

- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- współpraca z powiatowymi urzędami pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacja Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy również organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Gmina jest obowiązana do wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, po otrzymaniu środków finansowych na ten cel. Jest to typowy element zakresu działania samorządu terytorialnego, bowiem ze względów racjonalnych wykonywanie zadań rządowych powierza się gminie bliskiej mieszkańcom wspólnoty.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2016r. realizowane były w środowiskach domowych dla 6 osób.

Tabela Nr 3. Realizacja usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2011-2016.

Lata	Ilość godzin usługi	Ilość osób objętych pomocą	Koszt usług w zł
2016	3368	6	67 360,00
2015	3929	8	78 580,00
2014	6155	12	123 100,00
2013	6449	9	128 980,00
2012	6097	13	109746,00
2011	9777	12	146 655,00

Wieloletni Program „Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania”.

Kontynuacją realizowanej w poprzednich latach pomocy państwa w dożywianiu jest Uchwała Nr 221 Rady Ministrów z 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020.

W 2016 roku na realizację tego programu wydatkowano 930297,00zł, w tym środki z budżetu gminy 182772,00 zł. Dożywianie jest realizowane w formie gorącego posiłku w 2 przedszkolach, żłobku i 9 szkołach oraz w formie pieniężnej - zasiłku celowego.

Tabela Nr 4. Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2011-2016 roku.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób objętych programem	2767	2483	1929	1602	1618	1231
w tym liczba osób korzystających z posiłku	744	736	876	870	766	752
w tym liczba osób korzystających zasilku celowego	1 179	2106	1360	974	1225	634
w tym liczba osób korzystających ze świadczenia rzeczowego	2 021	0	0	0	0	0
KOSZT PROGRAMU OGÓŁEM (w zł)	1 216638	905 084	926456	1 000 975	1 115 200	930 297
w tym budżet gminy	246 639	200 000	200 063	216 549	232 000	182 772

Zasiłek stały.

Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub osobie w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeśli jej

dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie jest niższy od kryterium dochodowego. Osobie otrzymującej zasiłek stały opłaca się składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Tabela nr 5. Realizacja zasiłków stałych w latach 2011-2016.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	59	63	79	85	89	98
Liczba osób w rodzinie	79	83	102	108	111	122
Kwota świadczeń w zł	193 738	230 168	343 033	368 058	390 096	491 602

Zasiłek okresowy.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Ustawa o pomocy społecznej szczegółowo określa wysokość zasiłków okresowych. Kwota zasiłku okresowego stanowi różnicę między kryterium dochodowym, a posiadanym dochodem, z tym że zasiłek nie może być niższy od 50 % tej różnicy, jednak nie mniejszy niż 20,00 zł. Gmina otrzymuje dotację celową tego zadania z budżetu państwa.

Tabela Nr 6. Realizacja zasiłków okresowych w latach 2011-2016.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	1039	1056	1182	1174	1047	1004
Liczba osób w rodzinie	2204	2231	2463	2387	2149	986
Kwota świadczeń (w zł)	2 296 645	2 596 788	3 581 185	3 527 732	3 082 327	3 209 446

MOPS zrealizował wnioski w pełnym zakresie w wysokości ustalonej przepisami ustawy o pomocy społecznej.

Usługi opiekuńcze i pobyt w domach pomocy społecznej.

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania. Zakres usług musi być dostosowany do indywidualnych potrzeb osoby, obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Pomoc przyznawana jest nieodpłatnie osobom samotnym posiadającym dochód do 634,00złnetto, osoby w rodzinie do 514,00złnetto na osobę. Osoby o wyższym dochodzie ponoszą częściową odpłatność za usługi na podstawie Uchwały XXIV/168/04 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 30 września 2004r., która określiła

szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za świadczone usługi na terenie Miasta i Gminy Łapy. Ustalenie zakresu usług oraz odpłatności za ich świadczenie w formie decyzji administracyjnej jest zadaniem MOPS. W 2015r. z usług opiekuńczych skorzystało 21 osób.

Tabela Nr 7. Realizacja usług opiekuńczych w latach 2011-2016.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	32	28	21	26	24	26
Liczba osób w rodzinie	37	32	24	29	24	27
Kwota świadczeń (w zł)	189 330	186 516	173 020	145 500	206 520	195 860

W trakcie roku pracownicy socjalni wizytują środowiska osób, którym świadczone są usługi opiekuńcze zwracając uwagę na zgodność zakresu usług z potrzebami i wydaną decyzją szczególnie w okresie jesienno-zimowym.

Tabela nr 8. Pobyt w domu pomocy społecznej w latach 2011-2016.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	15	18	16	18	17	17
Liczba osób w rodzinie	16	19	16	18	17	19
Odpłatność gminy za pobyt w DPS (w zł)	296080	345471	371293	427370	419230	474787

Zasilek celowy.

W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasilek celowy. Może on być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu opału, żywności, leków i leczenia, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw sprzętu użytku domowego, a także kosztów pogrzebu. Potrzeby w tym zakresie są bardzo duże, jednak z uwagi na ograniczoną ilość środków i dużą liczbę osób ubiegających się o to świadczenie zasilek celowy jest przyznawany w różnych wysokościach w zależności od sytuacji rodzin.

Tabela Nr 9. Zasilek celowy, celowy specjalny, celowy zwrotny w latach 2011 - 2016.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	1235	1115	666	541	619	288
Liczba osób w rodzinie	2725	2446	1704	1388	1550	799
Kwota świadczeń (w zł)	1 082 171	741 270	489 433	324 150	394 977	230 809

Tabela nr 10. Zasilek celowy zdarzenie losowe w latach 2011 - 2016.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	9	3	3	3	0	3
Liczba osób w rodzinie	15	7	3	4	0	9
Kwota świadczeń (w zł)	22 550	6900	6500	2300	0	5000

Tabela nr 11. Sprawienie pogrzebów latach 2011 - 2015.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób którym przyznano świadczenie	2	2	2	3	1	1
Liczba osób w rodzinie	6	2	2	3	1	1
Kwota świadczeń (w zł)	2 846	6 305	6 210	6 925	2 484	2 300

Praca socjalna.

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Pracę socjalną świadczy osoba posiadające kwalifikacje pracownika socjalnego. Należy podkreślić szczególną rolę tego zawodu, jako zawodu zaufania społecznego, pracownik socjalny ma dostęp do szczególnie chronionych danych osobowych. Udziela on pomocy w przewyżnianiu różnorodnych problemów ludzkich, co wymaga dużego zaangażowania oraz odpowiedzialności. Obok osób i rodzin praca socjalna kierowana jest do społeczności lokalnej. Podstawowe metody, którymi posługuje się pracownik socjalny to praca z indywidualnym przypadkiem. Wśród technik wykorzystuje się poradnictwo, mediację, informację, interwencje i wspomagane kontakty interpersonalne, w tym kontrakt socjalny. Należy przy tym zachować godność osoby i jej prawo do samostanowienia. Praca socjalna jest znaczącą formą świadczenia niepieniężnego udziela się jej bez względu na posiadany dochód. Bardzo ważnym zadaniem pracownika socjalnego w ramach pracy socjalnej jest współpraca z innymi specjalistami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami w celu przeciwdziałania i ograniczania patologii i wykluczeniu społecznemu. Jednym z wielu celów o podstawowym znaczeniu jest: ułatwianie włączania marginalizowanych, społecznie wykluczonych, słabych i zagrożonych grup ludzi do życia w społeczności lokalnej.

Bardzo istotnym narzędziem pracy socjalnej jest kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się diagnozę osoby/rodziny oraz formułuje cele, które ma osiągnąć osoba/rodzina dla przewyżnienia trudnej sytuacji życiowej. Kontrakt socjalny to umowa z klientem polegająca na wspólnym uzgodnieniu celów i działań między pracownikiem socjalnym a klientem, na wyjaśnieniu i wspólnej negocjacji wyboru możliwych rozwiązań pożądanej zmiany w trudnej sytuacji oraz określeniu na jej podstawie form i czasu realizacji kontraktu. Kontrakt jest narzędziem pozwalającym na zmobilizowanie osoby lub rodziny zainteresowanej rozwiązaniem własnych problemów, umożliwia dokonanie oceny osiągniętych celów operacyjnych i uzyskanych efektów. Narzędzie to, daje podstawę do ograniczenia bądź odmówienia pomocy klientowi skupionemu jedynie na eskalowaniu roszczeń, a nie rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

Tabela nr 12. Realizacja pracy socjalnej w latach 2011-2016.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	843	860	1058	939	1288	1211
Liczba osób w rodzinie	1966	1994	2432	2072	2782	2736

W 2016r. realizowano 16 kontraktów w ramach projektu dofinansowanego z MRPiPS. Ocena realizacji zadań wykonywanych przez osobę/rodzinę jest dokonywana w trakcie i po zakończeniu kontraktu. Pracownicy socjalni podkreślają, że jednym z istotniejszych elementów kontraktu socjalnego jest podniesienie samooceny osoby/rodziny, ponieważ to

osoba/rodzina musi dostrzec i ocenić zmiany, które nastąpiły w ich życiu. W ramach kontraktu socjalnego pracownicy socjalni podejmują działania w obecności klienta i rodziny. Planowane działania są adekwatne do możliwości osoby/rodziny i pracowników socjalnych. W pierwszej kolejności realizuje się cele priorytetowe – najpilniejsze i najważniejsze uwzględniające indywidualne możliwości i poziom motywacji osoby/rodziny. Zobowiązania podejmowane przez pracowników socjalnych w zakresie proponowanych form pomocy i pracy socjalnej dotyczą takich zagadnień, których osoba/rodzina nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Są to działania skierowane na zbieranie i udostępnianie informacji oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów.

Praca socjalna jest realizowana przez:

- poradnictwo rozumiane, jako udzielanie porad, wskazówek informacji dotyczących problemu osoby zwracającej się o pomoc do pracownika socjalnego
- informowanie rozumiane, jako przekazywanie przez pracownika socjalnego osobie zainteresowanej użytecznych informacji o zasadach, kryteriach i możliwościach uzyskania pomocy w różnych jej postaciach
- interwencja mająca na celu przyspieszenie załatwienia określonej sprawy, nadania jej biegu pomyślnego dla osoby, na rzecz, której pracownik socjalny podejmuje interwencję.

Zarówno porady, informacje jak i interwencje są formami pomocy niewymiernej.

Najczęściej podejmowane działania przez pracowników socjalnych to:

- wskazywanie i uruchamianie własnych możliwości osoby/rodziny w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej
- motywowanie do podjęcia określonych działań (np. poszukiwanie pracy)
- motywowanie do podjęcia leczenia, terapii (np. w przypadku uzależnień)
- wzmocnienie starań klienta oraz interwencje (rozłożenie na raty zaległości czynszowych)
- aktywizowanie zawodowe, przekazywanie wiedzy na temat poszukiwania pracy
- umożliwienie kontaktu ze specjalistą (np. kierowanie do ośrodka wsparcia socjalnego)
- kontakt z rodziną zamieszkałą oddzielnie (np. negocjowanie, co do form pomocy materialnej i niematerialnej) poszukiwanie wsparcia dla rodziny w środowisku (np. organizowanie pomocy sąsiedzkiej)
- interwencje w środowisku (np. zgłoszenia dotyczące przemocy w rodzinie, konfliktów, zdarzeń losowych)
- wystąpienia z wnioskami i pismami do instytucji, pomoc w redagowaniu pism (np. pozwzy o ustalenie alimentów, wydania wyroków)

Ponadto MOPS w Łapach realizuje model organizowania społeczności lokalnej w Mieście i Gminie Łapy na terenie Uhowa.

W 2015r. została opracowana diagnoza społeczności lokalnej, odbyły się spotkania partnerskie i obywatelskie oraz spotkanie z uczniami Szkoły Podstawowej w Uhowie w celu wykazania potrzeb młodzieży. Zorganizowano również spotkanie z OSP Uhowo w celu zorganizowania obozu strażackiego dla młodzieży w okresie wakacyjnym. Z inicjatywy oddolnej mieszkańców utworzono grupę modlitewną, którego liderem jest mieszkanka Uhowa.

Powołano partnerstwa, w skład, którego wchodzi: lokalne parafie, szkoły, lokalni radni, przedstawiciele samorządu, lokalne organizacje pozarządowe, mieszkańcy, przedsiębiorcy,

przedstawiciele jednostek organizacyjnych Gminy Łapy. Dzięki tej współpracy zaszło wiele zmian w społecznościach.

Realizując model pracy socjalnej organizowanie społeczności lokalnej na terenie Uhowa odbyły się 2 spotkania partnerskie:

- 03.03.2016r. spotkanie dotyczące organizacji obozu wakacyjnego dla najmłodszych ochotników straży pożarnej. Obecni byli przedstawiciele Straży Pożarnej z Łap i Uhowa, Dyrektorzy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach, organizatorzy społeczności lokalnej, instruktor Domu Kultury w Uhowie.
- 27.09.2016r spotkanie dotyczące uchronienia od zapomnienia ważnych faktów z historii Uhowa. Inicjatorem spotkania był mieszkaniec Uhowa Pan Jerzy Gulbinowicz. Obecni na spotkaniu byli: Proboszcz Parafii Uhowa, Sołtys, Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach, organizatorzy społeczności lokalnej, instruktor Domu Kultury w Uhowie, Pracownik DK w Łapach, przedstawiciel OSP Uhowo.

Mamy nadzieję, iż wspólnymi siłami, z licznymi partnerami uda nam się wypracować sposób rozwiązania i załagodzenia już istniejących dysfunkcji. Liczymy na to, iż dzięki zaangażowaniu całej społeczności lokalnej w rozwiązywanie nawarstwiających się problemów uda nam się zminimalizować negatywne zjawiska na terenie Uhowa.

Od listopada 2016r. MOPS w partnerstwie z Fundacją Vita Familiae realizuje projekt pt. „Aktywna integracja w Łapach”współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach, którego ok. 100 osób zostanie objętych kontraktami socjalnymi. Do projektu zakwalifikują się osoby zamieszkałe na terenie Miasta i Gminy Łapy, które są w wieku aktywności zawodowej, zarejestrowane w PUP jako osoby bezrobotne (zaliczone do tzw. III profilu), które korzystają z pomocy MOPS w Łapach. Osoby te oddalone są od rynku pracy i wymagają szczególnego wsparcia ze strony urzędu pracy i innych instytucji rynku pracy.

W ramach projektu proponujemy wszystkim kompleksowe wsparcie obejmujące udział w Programie Aktywizacja i Integracja (PAiI), a w nim prace społecznie użyteczne (10 h/tygodniowo) i grupowe poradnictwo specjalistyczne (10h/tygodniowo). W ramach tego programu uczestnicy w okresie styczeń – luty 2017r. otrzymają świadczenie w wysokości 324,00 zł/miesięcznie. PAiI realizowany jest na podstawie porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w Białymstoku. Po zakończeniu udziału w PAiI w okresie marzec 2017 – luty 2018 proponujemy uczestnikom udział w Klubie Integracji Społecznej, który działa w strukturach MOPS w Łapach lub Centrum Integracji Społecznej PRZYSTAŃ w Łapach prowadzone przez Fundację Vita Familie. Do KIS skierujemy 20 osób. Osoby te zgodnie ze swoimi predyspozycjami zawodowymi będą miały do wyboru jedną z dwóch grup zawodowych: gastronomiczna lub rękodzielniczo-animacyjna. Ponadto w KIS oferujemy kursy zawodowe: *Kucharz* lub *Krawiec*, ukończone egzaminem czeladniczym, doradztwo w zakresie kompetencji cyfrowych, płatne praktyki zawodowe, wsparcie psychologa, pracownika socjalnego i doradcy zawodowego oraz wyjazdy integracyjne (kino, kręgle, teatr).Do CIS skierujemy 30 osób, które będą uczestniczyły w jednej z trzech grup zawodowych: porządkowej i zieleni miejskiej, opiekuńczo-animacyjnej lub ogrodniczo-porządkowej. W ramach CIS proponujemy uczestnikom doradztwo w zakresie kompetencji cyfrowych, warsztaty w zakresie prowadzenia własnej działalności gospodarczej i ekonomii społecznej, wsparcie psychologa, pracownika socjalnego, doradcy zawodowego, wyjazdy integracyjne, szkolenie w zakresie I pomocy przedmedycznej, ubezpieczenie emerytalno-rentowe oraz świadczenie integracyjne w wysokości: 50% zasiłku dla bezrobotnych (w pierwszym miesiącu), 100% zasiłku dla bezrobotnych (w kolejnych miesiącach) tj. 831,10

zł. W projekcie przewidziano również wsparcie towarzyszące. W okresie realizacji projektu zapewniamy uczestnikom posiłek, zwrot kosztów dojazdu, pomoc w organizacji opieki nad dziećmi, odzież roboczą, badania w zakresie medycyny pracy, szkolenie BHP i p. poz., ubezpieczenie zdrowotne i NNW. Ponadto w programie przewidziano działania środowiskowe, które polegają na organizacji pracy z dziećmi uczestników projektu tj. rozbudzanie zainteresowań dzieci i młodzieży, zajęcia: sportowe, plastyczne, trening kulinarny, pogadanki ze specjalistami z różnych dziedzin, organizacja pikników integracyjnych, inne.

Wartość projektu to ponad 2 mln zł, a dofinansowanie to ponad 1,6 mln zł. Wkład własny to w znacznej części wartość świadczeń integracyjnych wypłacanych uczestnikom CIS finansowany z Funduszu Pracy. I edycja projektu trwa w okresie styczeń 2017 - luty 2018, a II edycja w okresie styczeń 2018 - luty 2019. W dwóch edycjach projektu wsparciem zostanie objętych 100 osób.

Pracownicy MOPS w ramach pracy socjalnej pomogli w odbudowie domu rodzinie Zadykowiec z czwórką dzieci z Bokin, która w styczniu 2015r. w pożarze straciła dom i cały dobytek. Szczęśliwie nikomu z nich nic się nie stało, jednak pożar nie tylko strawił ich dom, ale także meble, sprzęt domowy, ubrania, itp. Władze lokalne, parafia, przedsiębiorcy i sąsiedzi od razu pospieszyli z pomocą. Przez ponad półtora roku rodzina mieszkała w lokalu zastępczym wyposażonym w podstawowe meble i sprzęt. Rodzina marzyła o odbudowie małego, skromnego domu. Dlatego też został powołany Komitet Społeczny, którego zadaniem była pomoc w odbudowie domu pogorzelncom. W skład komitetu wchodziły następujące osoby:

1. Pani Urszula Jabłońska – Burmistrz Łap,
2. Ks. Krzysztof Jurczak – Dziekan,
3. Ks. Marek Dołęgowski – Proboszcz,
4. Pan Piotr Herman – Sołtys Wsi Bokiny,
5. Pani Małgorzata Wasilewska – Dyrektor MOPS w Łapach,
6. Pani Katarzyna Żukowska-Koc – Z-ca dyrektora MOPS w Łapach.

W lutym 2015r. lokalna Parafia w porozumieniu Komitetem Społecznym wyodrębniła rachunek bankowy, na który wpływały środki finansowe, które zostały przeznaczone na odbudowę domu. Ponadto pracownicy socjalni wraz z lokalną społecznością Bokin zbierali środki finansowe na odbudowę domu przy różnych parafiach. Zebrano ok. 150 tys. zł. Zebrane środki finansowe nie wystarczyły na pokrycie całej inwestycji, dlatego też pracownicy socjalni pomagali rodzinie w pozyskaniu partnerów, darczyńców, którzy pomogli przygotować projekt i odbudować dom. Przy wsparciu wielu osób, instytucji, organizacji udało się to zrobić i w 2016r. dom został oddany do użytku. Poniżej zdjęcie rodziny i odbudowanego domu.

Gminny program osłony w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców miasta i gminy Łapy

Od 1 maja 2015r. realizowany jest Gminny Program Osłony W Zakresie Zmniejszenia Wydatków Poniesionych Na Leki Przez Mieszkańców Miasta i Gminy Łapy.

Celem programu jest pomoc finansowa adresowana do osób przewlekle chorych, osób niepełnosprawnych, osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i ponoszących wydatki na zakup leków zleconych przez lekarza, będących mieszkańcami Miasta i Gminy Łapy.

Pomoc finansowa w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki jest udzielana ze środków własnych budżetu gminy w ramach zadań własnych na podstawie art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r. poz. 163).

Pomoc finansowa w zakresie zmniejszenia poniesionych wydatków na leki przysługuje, jeżeli:

1. Miesięczne wydatki na zakup leków zleconych przez lekarza osobom uprawnionym w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku przekroczyły kwotę 30 zł.
2. Dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekracza 200% kryterium dochodowego lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonych odpowiednio zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt. 1 i 2 ustawy.

Pomoc finansowa w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na zakup leków zleconych przez lekarza (pierwszego kontaktu lub specjalistę) jest przyznawana w wysokości wydatków poniesionych na ten cel przez osobę uprawnioną lub uprawnionego członka rodziny w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku, jednak łącznie nie może być wyższa od kwoty:

1. 30% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie w przypadku 1 osoby uprawnionej,
2. 40% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie w przypadku 2 osób uprawnionych,
3. 60% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie w przypadku 3 i większej liczby osób uprawnionych.

Program osłony realizowany jest od 1.05.2015 r.

Tabela: Realizacja Gminnego Programu Osłonowego w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Miasta i Gminy Łapy.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016
Liczba osób korzystających z programu	134	212
Wartość wypłaconych świadczeń w ramach programu	42474,45	113699,74

2. ŚWIADCZENIA RODZINNE.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych przewiduje dwa kryteria dochodowe i dokonuje podziału świadczeń rodzinnych.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- Świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalny zasiłek opiekuńczy,
- Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny nie przekracza 674 zł na osobę lub 764 zł, gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne. Do zasiłku rodzinnego

przysługują dodatki z tytułu:

- urodzenia dziecka,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- samotnego wychowywania dziecka,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- rozpoczęcia roku szkolnego,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych, prawo do świadczeń rodzinnych przysługuje:

- rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- opiekunowi faktycznemu dziecka;
- osobie uczącej się.

Zasiłki rodzinne przysługują do ukończenia przez dziecko 18 roku życia, lub nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, albo 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego.

Osobie otrzymującej zasiłek rodzinny mogą przysługiwać następujące dodatki:

1. Dodatek z tytułu **urodzenia dziecka** – wypłacany jednorazowo w wysokości 1000 zł,
2. Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego w wysokości 400 zł miesięcznie,
3. Dodatek z tytułu **samotnego wychowywania dziecka**, dodatek przysługuje w wysokości 185,00 zł (od 1.11.2015r.) miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż 370,00 zł (od 1.11.2015r.) na wszystkie dzieci, a w przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności kwota dodatku wynosi 265 zł (od 1.11.2015r.), nie więcej jednak niż 530 zł (od 1.11.2015r.).
4. Dodatek z tytułu **wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej**, przysługuje w wysokości 90 zł (od 1.11.2015r.) miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego,
5. Dodatek z tytułu **kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego**, dodatek przysługuje miesięcznie w wysokości 80 zł (od 1.11.2015r.) na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia; oraz 100 zł (od 1.11.2015r.) na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia,
6. Dodatek z tytułu **rozpoczęcia roku szkolnego**, dodatek przysługuje raz w roku, w wysokości 100 zł na dziecko,
7. Dodatek z tytułu **podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania**, dodatek przysługuje przez 10 miesięcy w roku, w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego tj. 63zł (od 1.11.2015r.) miesięcznie na dojazdy do szkoły, 105 zł (od 1.11.2015r.) miesięcznie na zamieszkanie.

Tabela Nr 11. Realizacja zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w latach 2011-2016w zł.

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
-----	------------------	------	------	------	------	------	------

I.	Zasiłki rodzinne	2010000	1888692	1956577	1846951	1748212	1950748
II.	Dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu:	1114136	1009704	898974	799437	739623	802649
1.	Urodzenia dziecka	110000	88000	86000	96000	77000	102000
2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	209836	196454	133184	76707	82913	100776
3.	samotnego wychowywania dziecka	172930	149940	143960	132930	122885	105729
4.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	64420	61380	60400	60380	56280	59490
5.	rozpoczęcia roku szkolnego	145500	133800	123300	116000	108000	106000
6.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	119770	113810	106610	96060	89795	106334
7.	wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	291680	266320	245520	221360	202750	222320
	Razem	3124136	2898396	2855551	2646388	2487835	2753397
8.	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	179000	167000	145000	163000	136000	174000

Tabela nr 12. Informacja o rodzinach pobierających świadczenia w latach 2011-2016.

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	1309	1257	1160	1230	1073	1138

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Ponadto ustawa reguluje kwestie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka tzw. „becikowe”, przysługującą, na każde żywo urodzone dziecko. O świadczenie może ubiegać się matka lub ojciec, opiekun prawny albo opiekun faktyczny dziecka. Jednorazowego dodatku z tytułu urodzenia dziecka nie należy mylić z jednorazową zapomogą z tytułu urodzenia się dziecka, czyli tzw. becikowym. Wynosi ona 1000 zł, a kryterium

dochodowe jest dużo wyższe: 1922 zł netto miesięcznie w przeliczeniu na osobę. Liczba osób w rodzinie musi uwzględniać noworodka. Wniosek o wypłatę zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy, od dnia narodzin się dziecka, a w przypadku, gdy wniosek dot. dziecka objętego opieką prawną, opieka faktyczną albo dziecka przysposobionego – w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia, którąś z w/w form albo przysposobienia dziecka nie później jednak niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

Świadczenia opiekuńcze.

Kolejną grupą świadczeń rodzinnych są świadczenia opiekuńcze:

1. Zasiłek pielęgnacyjny (przyznawane niezależnie od dochodu),
2. Świadczenie pielęgnacyjne (przyznawane niezależnie od dochodu),
3. Specjalny zasiłek opiekuńczy (przyznawany zależnie od spełnienia kryterium dochodowego).

1. Zasiłek pielęgnacyjny wypłacany jest do 16 roku życia, jeżeli dziecko legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności. Natomiast powyżej 16 roku życia zasiłek pielęgnacyjny przysługuje osobie legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała przed 21 rokiem życia lub gdy legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje również osobie powyżej 75 roku życia, jeśli nie jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego – aktualnie zasiłek wynosi 153 zł miesięcznie.

2. Świadczenie pielęgnacyjne przyznawane jest z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności – jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Świadczenie pielęgnacyjne docelowo ma równać się kwotowo płacy minimalnej. Od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. uprawnieni otrzymują 1200 zł świadczenia pielęgnacyjnego, a w 2016 r. mogli liczyć na świadczenie w wysokości 1300 zł.

3. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788 i 1529) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli: nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej – w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764,00 zł.

W przypadku, gdy łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę przekracza kwotę uprawniającą daną osobę

do specjalnego zasiłku opiekuńczego o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu przysługującemu w okresie, na który jest ustalany, specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. W przypadku przekroczenia dochodu w kolejnym roku kalendarzowym specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje.

Tabela Nr 12. Realizacja świadczeń opiekuńczych w latach 2011-2016 w zł.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zasiłki pielęgnacyjne	716652	731952	757197	759645	730575	723690
Świadczenia pielęgnacyjne	553315	810681	626793	481453	749640	757900
Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	0,00	0,00	27900	0,00	0,00	0,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	0,00	0,00	11960	14560	151251	235521
Razem	1269967	1542633	1423850	1255658	1631466	1717111

Świadczenie rodzicielskie

Uchwalona przez Sejm w dniu 24 lipca 2015 r. ustawa o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw wprowadziła od 1 stycznia 2016 r. nowe świadczenie rodzinne – świadczenie rodzicielskie, które przysługuje:

- matce albo ojcu dziecka,
- opiekunowi faktycznemu dziecka w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia;
- rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia;
- osobie, która przysposobiła dziecko, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje ojcu dziecka w przypadku:

- skrócenia okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego na wniosek matki dziecka po wykorzystaniu przez nią tego świadczenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka;
- śmierci matki dziecka;
- porzucenia dziecka przez matkę.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje przez okres:

- 52 tygodni – w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka;
- 65 tygodni – w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci;
- 67 tygodni – w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci;
- 69 tygodni – w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci;
- 71 tygodni – w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje w wysokości 1000,00 zł miesięcznie. W razie urodzenia dziecka przez kobietę pobierającą zasiłek dla bezrobotnych w okresie, o którym mowa w art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, 357 i 1066), lub w ciągu miesiąca po jego zakończeniu, lub w okresie przedłużenia zasiłku dla bezrobotnych na podstawie art. 73 ust. 3 tej ustawy, świadczenie rodzicielskie przysługuje jednemu z rodziców w wysokości różnicy między kwotą świadczenia rodzicielskiego a kwotą pobieranego przez kobietę zasiłku dla bezrobotnych pomniejszonego o zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych.

W 2016r. wypłacono świadczenie rodzicielskie na kwotę 508754,00 zł.

3. FUNDUSZ ALIMENTACYJNY.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie.

Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna.

Bezskuteczność egzekucji w rozumieniu ww. ustawy oznacza egzekucję, w wyniku, której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych.

Za bezskuteczną egzekucję uważa się również niemożność wszczęcia lub prowadzenia egzekucji alimentów przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu przebywającemu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności z powodu:

- braku podstawy prawnej do pojęcia czynności zmierzających do wykonania tytułu wykonawczego w miejscu zamieszkania dłużnika,
- braku możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia

przez nią 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo.

Zmiany w wysokości świadczeń z funduszu alimentacyjnego na skutek zmiany wysokości zasądzonych alimentów dokonuje się po wpływie tytułu wykonawczego do komornika sądowego prowadzącego postępowanie egzekucyjne od miesiąca, w którym nastąpiła zmiana wysokości zasądzonych alimentów.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie przysługują, jeżeli osoba uprawniona:

- została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w pieczy zastępczej;
- zawarła związek małżeński.

Tabela Nr 13. Realizacja świadczenia alimentacyjnego w latach 2011-2016 w zł.

Rok	Wydatki w złotych	Liczba rodzin otrzymujących świadczenie
2011	749139,00	124
2012	716 681,00	158
2013	661 521,00	99
2014	612 313,00	79
2015	558 432,00	74
2016	512 874,00	66

4. Świadczenie wychowawcze w ramach Programu Rodzina 500+

Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu albo opiekunowi prawnemu dziecka do ukończenia przez nie 18 r. ż

Warunkiem uzyskania 500+ na pierwsze dziecko jest kryterium dochodowe 800 zł netto, w przypadku dziecka z niepełnosprawnością w rodzinie 1200 zł netto .

Określone w przepisach określenie "pierwsze dziecko" – oznacza jedyne lub najstarsze dziecko w rodzinie w wieku do ukończenia 18. roku życia; w przypadku dzieci urodzonych tego samego dnia, miesiąca i roku, najstarszym dzieckiem będzie to, które zostanie wskazane przez osobę składającą wniosek.

Do przeliczenia w/w kryterium brane są dochody z roku bazowego czyli 2014 (w skład wchodzi dochody opodatkowane oraz nieopodatkowane) oraz brana pod uwagę jest sytuacja bieżąca.

W przypadku ubiegania się na drugie i kolejne dziecko nie ma potrzeby udokumentowania sytuacji dochodowej rodziny.

Świadczenie te jest w kwocie 500 zł. Podzielne jest w trzech przypadkach: nowonarodzone dziecko, ukończenia przez dziecko 18 r.ż oraz kiedy mamy doczynienia z rodzinami po rozwodzie lub separacji kiedy Sąd orzeknie naprzemienną władzę rodzicielską –

w tych przypadkach 500 zł zostanie podzielone na faktyczną liczbę dni i zostanie wypłacona należna kwota, dla osoby wnioskującej.

Świadczenie wychowawcze nie przysługuje, jeżeli: dziecko pozostaje w związku małżeńskim, dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w pieczy zastępczej; pełnoletnie dziecko ma ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na własne dziecko, członkowi rodziny przysługuje za granicą na dziecko świadczenie o podobnym charakterze do świadczenia wychowawczego, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Od 1 kwietnia do 31 grudnia 2016 w ramach Programu Rodzina 500+ wypłacone zostało 9.774.894,44 zł.

W grudniu 2016 było **1371 rodzin** pobierających 500+.

Liczba rodzin na koniec grudnia 2016 z podziałem na ilość dzieci				
1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci
725	469	142	31	4

Na koniec roku 2016 na pierwsze dziecko bez niepełnosprawności było **-914rodzin.**

Liczba rodzin na koniec grudnia 2016 na pierwsze dziecko bez niepełnosprawności z podziałem na dochód	
Bez dochodu	171 rodzin
Do 400 zł	443 rodziny
Od 400,01 do 574 zł	159 rodzin
Od 574,01 do 674 zł	75 rodzin
Od 674,01 do 754 zł	47 rodzin
Od 754,01 do 800 zł	19 rodzin

Na koniec roku 2016 na pierwsze dziecko z niepełnosprawnością było- **49rodzin.**

Liczba rodzin na koniec grudnia 2016 na pierwsze dziecko z niepełnosprawnością z podziałem na dochód	
Bez dochodu	6 rodzin
Do 400 zł	17 rodziny
Od 400,01 do 664 zł	8 rodzin
Od 664,01 do 764 zł	5 rodzin
Od 764,01 do 800 zł	2 rodziny
Od 800,01 do 844 zł	0 rodzin
Od 844,01 do 1100 zł	11 rodzin
1100,01 do 1200 zł	0 rodzin

5. DODATKI MIESZKANIOWE I ENERGETYCZNE.

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z

zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Pomoc ta przysługuje jedynie najbiedniejszym mieszkańcom gminy i jedynie w przypadkach ściśle określonych przez przepisy ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych. Dodatek mieszkaniowy przyznawany jest na podstawie decyzji administracyjnej Burmistrza Łap. Pieniądze wypłacane są z budżetu gminy, na terenie, której położony jest lokal.

Gmina przyznaje dodatek mieszkaniowy zawsze na okres sześciu miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku przez wnioskodawcę.

Dodatek mieszkaniowy może być przyznany i wypłacany następującym osobom:

- najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

Tabela Nr 14. Realizacja dodatków mieszkaniowych w latach 2011-2016.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba złożonych wniosków	796	813	813	754	716	695
Łączna kwota wypłaconych dodatków	927906,09	941282,06	1153757,09	1097619,51	1022622,95	969369,00

Od 2014 r. odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej przysługuje zryczałtowany dodatek energetyczny. Zgodnie z Ustawą dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne, odbiorcą wrażliwym energii elektrycznej jest osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Wysokość zryczałtowanego dodatku energetycznego określa Minister Gospodarki stosownym obwieszczeniem. Jego wysokość jest zróżnicowana w zależności od składu osobowego gospodarstwa domowego, od 1 maja 2016 r. wynosił:

- a) prowadzonego przez osobę samotną wynosi -11,29 zł/miesiąc,
- b) składającego się z 2 do 4 osób wynosi -15,68 zł/ miesiąc,
- c) składającego się z co najmniej 5 osób wynosi -18,81 zł/miesiąc.

W 2016r. wydano 279 decyzji na wypłatę zryczałtowanego dodatku energetycznego. Tytułem dodatku energetycznego w 2016 r. wypłacono 18183,34 zł.

Było mało zainteresowanie składaniem wniosków na dodatek energetyczny ze względu na małe kwoty dofinansowania oraz problemami z dostarczeniem umowy z zakładem dostarczającym energię elektryczną (umowa zagubiona, mieszkanie wynajmowane- brak

imiennej umowy z zakładem).

6. ZASOBY MIESZKANIOWE.

Tworzenie warunków do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej należy do zadań własnych gminy. W celu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej Gmina Łapy wynajmuje lokale mieszkalne wchodzące w skład mieszkaniowego zasobu gminy. Gmina na zasadach i wypadkach określonych w ustawie z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014r. poz. 150), zapewnia lokale socjalne i lokale zamienne, a także zaspokaja potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach. Umowy najmu są zawierane z osobami spełniającymi warunki zawarte w Uchwale nr XXXV/322/01 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Łapy. Kryteria wyboru osób, którym przysługuje pierwszeństwo zawarcia umowy najmu lokalu zawarte są w §4 i §5 w/w uchwały. W celu realizacji społecznej kontroli wyboru osób, którym przysługuje pierwszeństwo zawarcia umowy najmu lokalu na czas nieokreślony wprowadzona jest Społeczna Komisja Mieszkaniowa składająca się z minimum pięciu osób, powołanych w szczególności spośród przedstawicieli: Rady Miejskiej w Łapach i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Poniższa tabela przedstawia ilość lokali mieszkalnych znajdujących się w zarządzie MOPS w Łapach.

Lokale mieszkalne komunalne w zarządzie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach stan na 31.12.2016 r.

L.p.	Rodzaj lokalu	ilość	zamieszkałe	niezamieszkałe
1.	Mieszkania lokatorskie	49	48	1
2.	Mieszkania socjalne	13	12	1
3.	RAZEM	62	60	2

Do zakresu działań z zakresu zarządu mieszkaniowym zasobem gminy należy w szczególności:

1. Ewidencjonowanie budynków i lokali wchodzących w skład Mieszkaniowego Zasobu Gminy oraz związanej z nimi infrastruktury technicznej.
2. Sprawowanie nadzoru nad prawidłową eksploatacją i utrzymaniem należytego stanu technicznego budynków i lokali i związanej z nimi infrastruktury technicznej.
3. Przejmowanie zwalnianych przez użytkowników protokołem zdawczo-odbiorczym i dozowanie zwalnianych lokali oraz zabezpieczenie ich przed zniszczeniem (przechowywanie kluczy, udostępnianie lokali do obejrzenia osobom zainteresowanym), a także informowanie Urzędu Miejskiego o zwolnionych lokalach mieszkalnych.
4. Realizowanie zamiany lokali mieszkalnych.
5. Rozliczanie czynszów za lokale i innych opłat związanych z zarządaniem lokalami z zasobu mieszkaniowego gminy Łapy.

6. Prowadzenie windykacji należności czynszowych.
7. Wykonywanie zadań obrony cywilnej w zakresie wynikającym z przepisów szczególnych.
8. Udział w przygotowywaniu projektów aktów prawa miejscowego w zakresie gospodarki komunalnej.

Zgodnie z **Zarządzeniem Nr 112/15 Burmistrza Łap z dnia 28.07.2015r. w sprawie ustalenia formy spłaty zadłużenia czynszowego, w formie świadczeń innego rodzaju** istnieje możliwość odpracowania zaległości związanych z zajmowanym mieszkaniem.

Odpracowywanie polega na tym, że najemcy lub członkowie rodzin, które mają zadłużenie z tytułu zajmowanego mieszkania uczestniczą w prostych pracach porządkowych (np. koszenie, sprzątanie terenów zielonych i pozostałości po koszeniu trawy, grabienie i usuwanie liści, sprzątanie ciągów komunikacyjnych oraz ich odśnieżanie i usuwanie lodu w okresie zimowym, rozwieszanie ogłoszeń, czyszczenie tablic informacyjnych, usuwanie ogłoszeń, inne prace porządkowe w obiektach komunalnych), drobne prace naprawcze i remontowe na rzecz Gminy Łapy. Spłata zadłużenia w formie świadczeń innego rodzaju może być wykonywana na rzecz jednostek organizacyjnych Gminy Łapy tj. żłobków, przedszkoli, szkół, Biblioteki, DK, OKF, OP, MOPS, PEC Sp. z o. o., ZWIK Sp. z o. o., UM.

Za każdą przepracowaną godzinę otrzymują 8 zł. rozliczane na podstawie miesięcznej kart pracy.

W 2015 r. z możliwości odpracowania długu skorzystało 8 rodzin; przepracowano 1603 godzin, na wartość 12 824 zł, w tym 2 rodziny spłaciły swoje zadłużenie. W 2016 r. z możliwości odpracowania długu korzystały 4 rodziny: przepracowano 579 godzin; na wartość 4 632 zł.

7. STYPENDIA I ZASIŁKI SZKOLNE.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach realizuje zadania związane z przyznawaniem i wypłacaniem świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym na podstawie Ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty.

Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są:

- stypendium szkolne
- zasiłek szkolny

Pomoc materialna przysługuje zamieszkałym na terenie Miasta i Gminy Łapy:

- uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych oraz słuchaczom publicznych kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych - do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia;
- wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży upośledzonym w stopniu głębokim w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, a także dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo ze sprzężonymi niepełnosprawnościami realizację obowiązku

szkolnego i obowiązku nauki - do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki;

- uczniom szkół niepublicznych nieposiadających uprawnień szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki;
- słuchaczom niepublicznych kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów języków obcych - do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie oraz innych okoliczności uzasadniających przyznanie pomocy materialnej takich jak bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność itp.

Stypendium nie przysługuje uczniom:

1. klas zerowych,
2. którzy nie mieszkają na terenie Miasta i Gminy Łapy
3. którzy otrzymują inne stypendium ze środków publicznych z wyjątkiem sytuacji, kiedy łączna kwota otrzymywanych stypendiów nie przekracza 1280 zł (rocznie).
4. którzy zostali umieszczeni w instytucjach zapewniających całodobowe utrzymanie albo w rodzinie zastępczej.

Stypendium może być przyznane w formie:

- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą,
- pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników,
- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania (uczniom szkół ponadgimnazjalnych lub słuchaczom kolegiów).
- Stypendium szkolne realizowane jest poprzez:
- refundację poniesionych kosztów związanych z edukacją na podstawie faktur lub rachunków imiennych wystawionych na wnioskodawcę bądź pełnoletniego ucznia,
- zakup przez szkołę lub MOPS w Łapach pomocy edukacyjnych.

Tabela: Liczba przyznanych stypendiów szkolnych.

	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Liczba przyznanych stypendiów szkolnych	482	432	382

Tabela: Łączna kwota wypłaconych stypendiów i zasiłków szkolnych.

	2015	2016
--	-------------	-------------

Liczba przyznanych zasiłków szkolnych	5	3
Łączna kwota wypłaconych stypendiów i zasiłków szkolnych	527666,00	452510,00

8. KARTA DUŻEJ RODZINY.

Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat.

Dzieci legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, po osiągnięciu odpowiednio 18. lub 25. roku życia otrzymują Kartę na okres ważności orzeczenia.

Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

Dzięki Karcie osoby z rodzin wielodzietnych mogą korzystać m.in. z ustawowych zniżek na przejazdy kolejowe – rodzice lub małżonkowie rodziców 37 proc. na bilety jednorazowe oraz 49 proc. na miesięczne; zniżek w opłatach paszportowych – 75 proc. w przypadku dzieci i 50 proc. dla rodziców i małżonków rodziców oraz darmowych wstępów do parków narodowych.

Zniżki mogą oferować nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni. Przystępując do programu zyskują prawo do posługiwania się znakiem „Tu honorujemy Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny”. Wykaz zniżek dostępnych w ramach Karty Dużej Rodziny jest dostępny na stronie internetowej www.rodzina.gov.pl.

Kartę przyznaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta na wniosek członka rodziny wielodzietnej.

W 2016 roku wpłynęło 41 wniosków od rodzin o wydanie KDR, wydano 161 Kart Dużej Rodziny.

9. KLUB SENIORA.

Uczestnictwo w Klubie Seniora "Po drugiej stronie tęczy" jest dobrowolne i nieodpłatne. Z każdego spotkania jest lista obecności uczestników. Seniorzy uczestniczący systematycznie podpisują porozumienie o współpracy - 36 porozumień - kilkanaście osób uczestniczy akcyjnie. Ideą klubu jest działalność wolontarystyczna. Seniorzy w większości sami planują charakter spotkań - inicjatywa oddolna.

Oferowane formy wsparcia w Klubie to:

- **Angażowanie się w wolontariat**-Seniorzy propagują ideę wolontariatu, doświadczenia życiowe pozwalają na zrozumienie i zauważenie ludzkich potrzeb, cierpienia, samotności. Rozwija się współpraca ze społecznością lokalną, placówkami i instytucjami w Gminie Łapy. Czują się potrzebni, pomocni, cieszą się, a ich

potencjał jest jeszcze komuś potrzebny i może być pozytywnie spożytkowany. Uwrażliwiają się, kształtuje się w nich poczucie empatii. Seniorzy odwiedzają chorych w szpitalu w Łapach, dzieci w Domu Dziecka w Krasnym, podopiecznych w Domu Pomocy Społecznej w Uhowie, uczniów w Szkole Podstawowej w Uhowie, dzieci w Przedszkolach w Łapach.

- **Edukacyjne i Kulturalno-oświatowe-** Pozwalają na uczestniczenie w życiu kulturalnym, mogą poznawać ciekawe miejsca, zabytki, tradycje. Seniorzy organizują wyjazdy do teatru, wycieczki w ciekawe zakątki Polski, biorą udział w konferencjach, pogadankach. Gościli seniorów z Gródka, Czarnej Białostockiej, Wasilkowa - biorących udział w projekcie LPK, dla których ich działalność jest wzorem do naśladowania. Wzięli udział w konferencji na zaproszenie Policji na temat bezpieczeństwa oraz zagrożeń cyfryzacją i podpisywania niekorzystnych umów. Zaproponowali i zorganizowali spotkanie ze specjalistą od chorób cukrzycy. Trójka seniorów gościła w Sejmie reprezentując Gminna Radę Seniorów Łap. Seniorzy opracowują sztuki teatralne, monologi, do których własnoręcznie przygotowują stroje, dekoracje, dopasowują teksty i piosenki. Utworzyli grupę taneczną, gdzie sami wybierają utwory, kroki taneczne i komponują stroje. Swoimi występami uświetniają wiele imprez organizowanych na terenie Gminy Łapy. Małżeństwo seniorów zostało poproszone przez Panią Monikę Godlewską o wzięcie udziału w nagraniu profesjonalnego teledysku.
- **Treningi Kulinarne-** Seniorzy bardzo lubią zajęcia zespołowe, współpraca w grupie jest dla nich czymś bardzo oczywistym i potrzebnym. Rozwijają umiejętności manualne, zdrowego żywienia, dekorowania potraw. Wymieniają się przepisami współczesnymi, ale również celebrują dawne przepisy i tradycje. Pieką ciasta, wykonują desery, sałatki, baby ziemniaczane i inne potrawy, na które zapraszają innych seniorów, częstują dzieci, degustują swoje wyroby na czwartkowych wieczorach tanecznych w „Sali Pod aniołem”.
- **Zajęcia sportowo-rekreacyjne-** sprawność fizyczna jest bardzo ważna, dlatego seniorzy bardzo o nią dbają. Korzystają z siłowni zewnętrznej przy MOPS w Łapach, oraz organizują wycieczki rowerowe np. do Płonki Kościelnej, spacerują z „kijkami” ogniska, korzystają z wyjazdów na basen. Propagują i uczestniczą w zajęciach na świeżym powietrzu.
- **Zajęcia rękodzielnicze-** seniorzy w okolicach świąt rocznych i dni, które można celebrować np. *Dzień Zakochanych*, *Dzień Kobiet* spotykają się i z własnych materiałów wykonują laurki, stroiki, bombki, kwiaty, palmy, którymi później obdarowują najbliższych lub osoby w szpitalu lub DPS. Wykonali transparenty na Triathlon Bagienny w Uhowie.

Imprezy, w których udział wzięli seniorzy w 2016r. to:

- Dzień Strażaka,
- Potańcówka pod Gwiazdami,
- Sadzenie kwiatów w Łapach,
- Udział w triathlonie bagiennym- oprawa organizacyjna,
- Sobótką w Uhowie-taniec, przedstawienie i monolog,

- Nagranie teledysku w piosence Moniki Godlewskiej,
- Udział w festynie prozdrowotnym przy kościele św. Krzyża w Łapach,
- Droga Krzyżowa ulicami Łap,
- Mikołajki Miejskie,
- Happening „Otwórz oczy zareaguj przeciwko przemocy”,
- Festiwal Taneczny Osób Niepełnosprawnych „Płás”,
- Wigilia Miejska,
- Bieg Kikolskiego - pomoc przy poczęstunku,
- Taneczne wieczorki czwartkowe- integracja.

Ponadto wzięli udział w czytaniu bajek dzieciom w przedszkolu i w bibliotece w Uhowie, przedstawieniu dla dzieci w Szkole Podstawowej w Uhowie z okazji Dnia Dziecka, przedstawieniu dla dzieci rodziców biorących udział w projekcie PAiI. Ponadto odwiedzają chorych w szpitalu i DPS w Uhowie, występują w Domu Kultury w Uhowie, biorą aktywny udział podczas sesji Gminnej Rady Seniorów, uczestniczą w wycieczkach, wyjazdach do teatru itp.

W 2016 roku odbyły się 62 spotkania(około 124 godz.) oraz wiele prób w związku z planowanymi występami. Tematyka spotkań ustalona w harmonogramie rocznym min: treningi kulinarne, próby teatru, próby tańca, organizacja i omawianie wspólnych przedsięwzięć, zajęcia rekreacyjne, sportowe, wieczorki taneczne, świętowanie imienin uczestników oraz wszystkich świąt kalendarzowych typu Dzień Babci i Dziadka, andrzejki, Dzień Kobiet, organizowanie pogadanek, uczestnictwo w konferencjach.

10. WOLONTARIAT

Ze względu na swoją rolę, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach jest naturalnym miejscem spotkań osób szukających pomocy z osobami chcącymi pomóc. MOPS bardzo dobrze orientuje się w specyfice środowiska, w którym funkcjonuje, zna jego problemy i potrzeby. Angażując wolontariuszy może na nie lepiej i szybciej reagować, bez nakładów finansowych rozszerzać zakres świadczonych usług. Wolontariusze mają w MOPS-ie szerokie pole do działania: zajmują się dziećmi (np. pomoc w odrabianiu lekcji), seniorami, bezrobotnymi, osobami niepełnosprawnymi. Pomagają na terenie Ośrodka, w Świetlicy Socjoterapeutycznej, Środowiskowym Domu Samopomocy, bezpośrednio w domach podopiecznych lub podczas imprez organizowanych przez MOPS.

Uczestnictwo w Klubie Wolontariusza „Bohaterowie codzienności” jest dobrowolne.

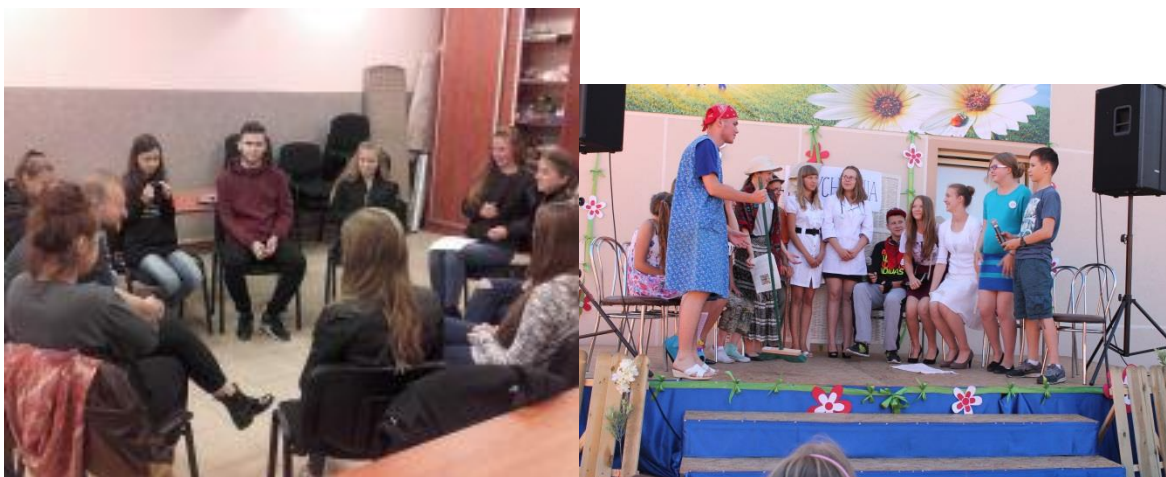
Z każdym wolontariuszem zawarte jest porozumienie między nim (lub rodzicem, jeśli wolontariusz jest niepełnoletni) a Korzystającym.

Podpisanych jest 17 porozumień, jednak aktywnie przychodzi około 30 wolontariuszy. Podpisywana jest na spotkaniach lista obecności. Spotkania organizowane są tak, aby nie kolidowały z nauką młodych ludzi. Dаты i godziny spotkań są dostosowywane w zależności od możliwości wolontariuszy.

Wolontariusze udzielają się przy wielu imprezach na terenie Gminy Łapy np.:

- Dzień Strażaka
- Udział w festynie prozdrowotnym przy kościele św. Krzyża w Łapach
- Mikołajki Miejskie
- Happening „Otwórz oczy zareaguj przeciwko przemocy”
- Festiwal Taneczny Osób Niepełnosprawnych „Piąs”
- Integracja międzypokoleniowa z Klubem Seniora „Po drugiej stronie tęczy” (wspólne celebrowanie ważniejszych uroczystości).
- Pomoc przy odrabianiu lekcji słabszym uczniom,
- Odwiedzanie chorych w szpitalu.
- Wizyty w domu dziecka w Krasnym.

11. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I PROJEKTY SOCJALNE.

Projekt: Szansa na start - VII Łapskie zawody sportowe osób niepełnosprawnych

Realizator: Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń” z siedzibą w Łapach.

Cel projektu: Głównym celem projektu jest propagowanie, krzewienie i upowszechnianie sportu osób niepełnosprawnych.

Działania: Szansa na start- Łapskie Zawody Sportowe Osób Niepełnosprawnych to jednodniowe przedsięwzięcie adresowane do osób niepełnosprawnych z terenu województwa podlaskiego. Do udziału w nim zostały zaproszone takie placówki jak: Stowarzyszenia, Szkoły Specjalne, Środowiskowe Domy Samopomocy, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Ośrodki Szkolno-Wychowawcze oraz Domy Pomocy Społecznej z obszaru województwa podlaskiego. Impreza sportowa miała charakter otwarty, bowiem poza uczestnikami wzięli w niej udział mieszkańcy gminy Łapy.

Krótki opis: Zawody sportowe w Łapach, organizowane cyklicznie od 2009r., są jedną z nielicznych imprez sportowych zrzeszających tak dużą liczbę osób niepełnosprawnych. Poza zmaganiem sportowym dla uczestników każdorazowo przewiduje się program artystyczny, a także gorący posiłek. Wskazane przedsięwzięcie stanowi odpowiedź na konieczność stworzenia warunków wspierających aktywność fizyczną osób niepełnosprawnych.

Projekt pn. „Teatr jest tym, co istnieje na jego scenie”

Projekt pn. „Teatr jest tym, co istnieje na jego scenie...” realizowany przez Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych IMPULS przy wsparciu finansowym Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku

Celem głównym projektu było zwiększenie innowacyjności usług świadczonych w zakresie rozwoju nowych form wsparcia dla dzieci i młodzieży zagrożonej lub dotkniętej przemocą w rodzinie zmierzających do poprawy ich funkcjonowania społecznego.

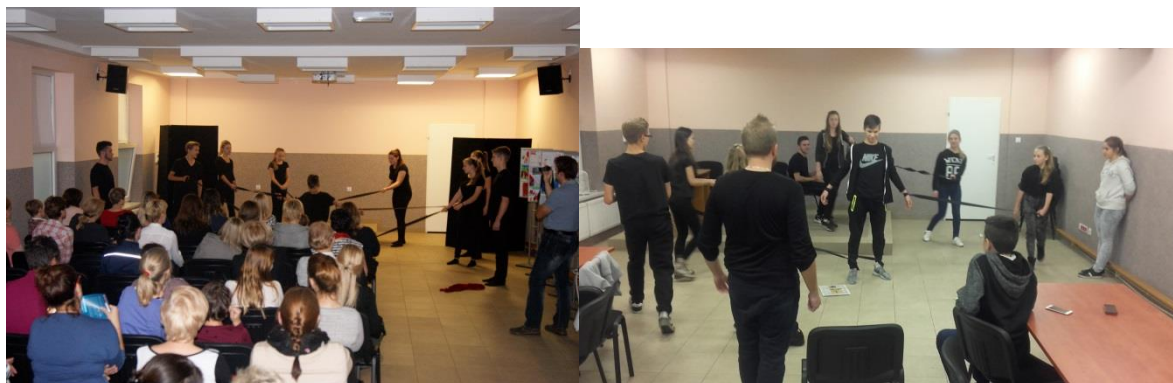
Cele szczegółowe projektu:

- uwrażliwienie na problem przemocy w rodzinie
- rozwój alternatywnych metod spędzania czasu wolnego
- nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych przez uczestników projektu
- zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych

W ramach przedsięwzięcia podjęto takie działania jak:

- Uruchomienie grupy teatralnej "Antrakt". W ramach „Antraktu” funkcjonowały 3 grupy tj. I charakteryzatorska (przygotowywanie m.in. makijażu, kostiumów do występów), II scenograficzno- techniczna (przygotowywanie m.in. scenografii, zaplecza technicznego, w tym np. nagłośnienia), III planistyczno- organizatorska (promocja, przygotowywanie m.in. zaproszeń, dbanie o harmonogram występów). Ponadto zaangażowani w realizację zadania animatorzy prowadzili zajęcia mające na celu umożliwienie uczestnikom dokonania przemiany i rozwoju osobowości z pomocą działań artystycznych. Celem zajęć, z elementami muzykoterapii, biblioterapii, choreoterapii było przede wszystkim: zmniejszenie poziomu napięcia i uwolnienie negatywnych emocji, rozwijanie umiejętności interpersonalnych, rozwijanie spontaniczności i lepszej ekspresji samego siebie.
- zorganizowanie warsztatów teatralnych „Parasol”- realizacja warsztatów umożliwiła uczestnikom profesjonalne wprowadzenie w świat teatru: w jego historię, tradycję, zwyczaje, język. Efektem pracy uczestników warsztatów było wystąpienie publiczne dot. problematyki przemocy, agresji, całkowicie przez nich przygotowane
- wystawianie spektaklu- przez okres dwóch miesięcy, po zakończeniu warsztatów teatralnych uczestnicy projektu "wystawiali " sztukę na zewnątrz, w placówkach, szkołach na terenie dwóch powiatów

Działaniami w ramach projektu objęto grupę dwudziestu osób.

Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020

Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Impuls” w Łapach w ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2015** za pośrednictwem Stowarzyszenia Bank Żywności Suwałki-Białystok w okresie od stycznia do maja 2016 r. przekazało najbardziej potrzebującym rodzinom łącznie **7956** szt. paczek żywnościowych. Pomoc żywnościowa realizowana jest w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Pomoc w ramach Podprogramu 2015 otrzymało **719** rodzin z terenu Miasta i Gminy Łapy łącznie **1698** osób. Przekazano łącznie:

- 2520 kg makaronu
- 3490 kg ryżu
- 4350 kg kaszy
- 2420 kg płatków kukurydzianych
- 960 kg kawy zbożowej

- 8124 litrów mleka
- 1698,4 kg sera żółtego
- 3840 kg serka topionego
- 1200 kg groszku konserwowego
- 1024 kg koncentratu pomidorowego
- 1338,48 kg dżemu
- 10800 litrów soku pomarańczowego
- 11404,8 kg mielonki
- 11016 kg klopsów
- 13100 kg cukru
- 7620 litrów oleju

Rozdysponowano łącznie 84905, 68 kg żywności

Do wsparcia uprawnione są osoby, które łącznie spełniają następujące warunki:

- spełniają określone przez MRPiPS kryteria kwalifikowalności do statusu osoby najbardziej potrzebującej, tj.: osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, spełniające kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej

oraz

- których dochód nie przekracza **951 zł (od 1 stycznia 2017 – 1268zł)** dla osoby samotnie gospodarującej i **771 zł (od 1 stycznia 2017 – 1028zł)** dla osoby w rodzinie.

Aby skorzystać z pomocy należy najpierw zwrócić się do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach w celu uzyskania skierowania, na podstawie którego wydawane będą paczki.

W ubiegłym roku Stowarzyszenie przystąpiło również do Podprogramu 2016 w ramach POPŻ. Do końca 2016r. z pomocy w ramach programu skorzystało 1300 osób, przekazano następujące produkty:

- 1300 kg makaronu jajecznego,
- 1300 kg ryżu białego,
- 520 kg herbatników,
- 2604 l mleka UHT,
- 520 kg groszku z marchewką,
- 520 kg fasoli,
- 624,64 kg koncentratu pomidorowego,
- 329,40 kg powidła śliwkowe,
- 1108,40 kg gulasz wieprzowy z warzywami,
- 884 kg fileatów z makreli w oleju,
- 1170 kg szynki drobiowej,
- 1300 kg cukru białego,
- 1305 l oleju rzepakowego.

12. **POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ NA 2016 ROK.**

Potrzeby Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oprócz zabezpieczenia w zakresie realizacji świadczeń, wymagają również zabezpieczenia środków na płace dla pracowników ośrodka i bieżące utrzymanie, zarówno w ramach zadań zleconych jak i własnych w tym: również niezbędne okresowe naprawy, konserwacje i modernizację posiadanego już sprzętu, zakup materiałów, administrację i rozwój systemu informatycznego.

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest diagnoza problemów społecznych, prowadzona na bieżąco przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach, który gromadzi dane dotyczące sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej mieszkańców gminy korzystających z pomocy, dane przekazywane przez inne podmioty działające w systemie pomocy społecznej, a także analizy zasobów gminy w sferze socjalnej (kadrowych i instytucjonalnych).

W związku z realizacją Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2021, Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Gminnego Programu Wspierania Rodziny, zachodziła potrzeba:

- a) podnoszenie poziomu i doskonalenie sprawności funkcjonowania pomocy społecznej poprzez stałe podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry pomocy społecznej,
- b) wdrożenie usprawnień organizacyjnych w MOPS w Łapach poprzez oddzielenie wypłaty świadczeń od pracy socjalnej i usług socjalnych,
- c) podejmowanie działań służących aktywizacji (zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej) osób i rodzin marginalizowanych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- d) wspieranie rodzin w pełnieniu ich podstawowych funkcji, głównie w zakresie opieki i wychowywania dzieci;
- e) wzmocnienie działań profilaktycznych i doskonalenie metod pracy z rodziną na rzecz pozostawienia w niej dziecka lub powrotu do niej dziecka, co generuje rozwój asystentury,
- f) rozwój wsparcia środowiskowego dla osób niepełnosprawnych i starszych,
- g) rozwój działalności klubu seniora i klubu wolontariusza,
- h) rozwój pracy socjalnej, w szczególności poprzez pracę metodą projektu socjalnego,
- i) udostępnienia bazy lokalowej na terenie gminy (np. świetlice, remizy osp) w celu organizowania: grup samopomocowych, spotkań o charakterze obywatelsko - edukacyjnym, warsztatów w zakresie kształtowania umiejętności społecznych mieszkańców gminy ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży,
- j) wyposażenie pracowników w podstawowe narzędzia pracy – wymiana oprogramowania specjalistycznego służącego do realizacji zadań ośrodka na programy pracujące w środowisku windows oraz zakup sprzętu komputerowego, doposażenie stanowisk pracy,
- k) realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa dla najbiedniejszych mieszkańców Łap.

L.p.	Klasyfikacja	Wykonanie planu 2016r.	Potrzeby na 2017r.
1.	70005 Gospodarka gruntami, nieruchomościami – zadania własne opłaty za administrowanie i czynsze, koszty postępowania sądowego, wynagrodzenia osobowe pracowników	281178,60	356058,00
2.	85153 Zwalczanie narkomanii zadanie własne koszty postępowania sądowego, wynagrodzenia bezosobowe	6999,02	7000,00
3.	85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi zadanie własne utrzymanie świetlicy socjoterapeutycznej, wynagrodzenia osobowe i bezosobowe	305763,41	262240,00
4.	85203 Ośrodki wsparcia Zadanie zlecone utrzymanie Środowiskowego Domu Samopomocy, szkolenia pracowników, wynagrodzenia osobowe	669504,00	670000,00
5.	85205 Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie Zadanie własne koszt wynagrodzenia specjalistów realizujących program	51018,42	52440,00
6.	85206 / 85504 Wspieranie rodziny Zadanie własne wpłaty gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, wynagrodzenia asystentów rodziny, szkolenia	455003,04	386158,00
7.	85211 / 85501 Świadczenie wychowawcze Program Rodzina 500+	9974612,44	12338000,00
8.	85212 / 85502 Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, składki emerytalne i rentowe Zadania własne i zlecone wypłata zasiłków, dodatków do zasiłków i składek	6350670,59	5878939,00

9.	85213 Składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłków i świadczeń Zadania własne i zlecone	108656,88	120000,00
10.	85214 Zasiłki i pomoc w naturze Zadania własne i zlecone Zasiłki okresowe, zasiłki celowe, inne świadczenia społeczne	3560003,44	2363000,00
11.	85215 Dodatki mieszkaniowe Zadania własne i zlecone Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne	987553,07	1005100,00
12.	85216 Zasiłki stałe Zadania własne	491601,72	304000,00
13.	85219 Ośrodki pomocy społecznej Zadania własne utrzymanie ośrodka, szkolenia pracowników, wynagrodzenia osobowe (w tym pracowników socjalnych, opiekunki, inne) i bezosobowe, podatek od nieruchomości, wydatki inwestycyjne	2232839,32	2260607,00
14.	85228 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze Zadania zlecone	69000,00	53000,00
15.	85228 Oplaty za pobyt w domu pomocy społecznej Zadanie własne gminy	474786,87	460000,00
16.	85295 Pozostała działalność Zadanie własne Wynagrodzenia osobowe i bezosobowe, wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, świadczenia społeczne, prace społecznie użyteczne, KIS, Dzienny Dom Senior-WIGOR, „Żółty talerz”, „Aktywna integracja”, KDR	281298,15	327321,00

	85295 / 85230 Pozostała działalność Zadania własne Pomoc państwa w zakresie dożywiania	824000,00	479800,00
17.	85415 Pomoc materialna dla uczniów Zadania własne Zasiłki i stypendia szkolne dla uczniów	452510,00	68200,00
18.	85295 Projekt „Aktywna integracja”	20540,24	414944,00
19.	85503 Karta Dużej Rodziny (od 2017r.)	0,00	242,00
20.	85595 Jednorazowe świadczenie „... za życiem”	0,00	4123,00
RAZEM:		27642039,21	27811172,00

Załącznik nr 1 Sprawozdanie z działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI Świetlicy Socjoterapeutycznej za 2016 rok

W roku 2016 ze Świetlicy w Łapach i na Osse korzystało łącznie 75 dzieci (54 dzieci w Łapach i 21 dzieci na Osse). Korzystających według stanu w dniu 31 grudnia 2016 było łącznie 50 dzieci (36 dzieci w Łapach i 14 dzieci na Osse). Wśród dzieci jest jedno dziecko niepełnosprawne ruchowo i poruszające się na wózku inwalidzkim. Dwoje dzieci jest z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. W grupie świetlicowej znajdują się również dzieci z opinią z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dotyczącą dostosowania nauczania do indywidualnych potrzeb.

Problemy, z którymi najczęściej borykają się nasze rodziny to: alkoholizm, przemoc w rodzinie, brak zaradności życiowej, bezrobocie, rodziny niepełne, matki lub ojcowie samotnie wychowujący dzieci, wielodzietność, problemy wychowawcze z dziećmi, zaburzenia zachowania dzieci. Rodzicom często brakuje umiejętności wychowawczych. Niektóre rodziny są objęte nadzorem kuratora, pomocą asystenta i psychologa, wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego i Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Głównymi problemami z jakimi borykają się dzieci uczęszczające do świetlicy są:

- trudności w wyrażaniu, nazywaniu uczuć
- trudności w radzeniu sobie z uczuciami szczególnie trudnymi
- brak umiejętności wyrażania uczuć łatwych
- agresja
- nieadekwatny obraz własnej osoby
- nieumiejętność dostrzegania własnych zalet
- trudności w byciu w grupie
- trudności we współpracy
- trudności w komunikowaniu się
- brak umiejętności słuchania
- nieumiejętność radzenia sobie ze stresem, sytuacjami konfliktowymi, trudnymi
- brak asertywności
- deficyty empatii
- trudności w nawiązywaniu i utrzymaniu relacji
- nieśmiałość, wycofanie, izolowanie się
- zniekształcone sądy poznawcze dotyczące siebie, świata i innych ludzi
- deficyty uwagi, impulsywność, nadruchliwość

Świetlica realizuje swe zadania poprzez prowadzenie działalności: socjoterapeutycznej, profilaktycznej, wychowawczej.

W zakresie działalności socjoterapeutycznej prowadzone były 4 cztery grupy wiekowe w świetlicy w Łapach: najmłodsza I, najmłodsza II, średnia i najstarsza oraz jedna grupa socjoterapeutyczna na Osse.

Treści programowe poszczególnych grup socjoterapeutycznych dostosowane były do deficytów konkretnej grupy a skupione głównie wokół następujących bloków tematycznych:

- Integracja
- Poznajemy siebie i innych,
- Budowanie pozytywnej samooceny,

- Moi najbliżsi – rodzina,
- Nasze uczucia,
- Asertywność,
- Skuteczna komunikacja,
- Rozwiązywanie konfliktów,
- Radzenie sobie ze stresem,
- Profilaktyka uzależnień.

W zakresie działalności profilaktycznej prowadzone są zajęcia przygotowujące dzieci i młodzież do radzenia sobie z zagrożeniami (jest to realizowane w ramach zajęć socjoterapeutycznych, wychowawczych, indywidualnym kontakcie oraz w czasie wakacyjnego wyjazdu wzbogaconego o program profilaktyczny, udziału dzieci w konkursach plastycznych np. „Poprzestawiaj ze mną świat”- w ramach kampanii „Nie wiedzieć to być w zagrożeniu”- listopad 2016r., comiesięcznych zebraniach społeczności świetlicowej, która pełni rolę społeczności korekcyjnej).

W zakresie działalności wychowawczej:

- prowadzone są zajęcia grupowe z wykorzystaniem zabaw i gier psychologicznych,
- zajęcia kulinarne,
- zajęcia twórcze: plastyczne, muzyczne i teatralne, klub majsterkowicza
- zajęcia ruchowe,
- zajęcia poza świetlicą: wycieczki, obozy profilaktyczne, wyjścia w teren, spotkania z ciekawymi ludźmi.

WAKACJE I FERIE ŚWIETLICY

Ferie:

Od 25 do 29 stycznia 2016r. trwały ferie zimowe organizowane wspólnie z Parafią Św. Krzyża w Łapach. W tygodniowych zajęciach brały udział 2 grupy po 35 dzieci.

I grupa –grupa dzieci ze Świetlicy Socjoterapeutycznej (35 dzieci)

II grupa dzieci z Parafii (35 dzieci)

Grupy naprzemiennie uczestniczyły w zajęciach na terenie Świetlicy oraz wyjazdach do Fikolandu, na basen. Jednego dnia wszystkie dzieci wspólnie brały udział w balu przebierańców. Każdy dzień rozpoczynał się mszą świętą, a kończył wspólnym posiłkiem w Parafii.

Wakacje:

Od 4 do 8 lipca 2016r. wspólnie z Parafią Św. Krzyża w Łapach organizowaliśmy tygodniowe półkolonie. Łącznie wzięło w nich udział 61 dzieci. W tym czasie byliśmy w Majątku Howieny w Pomigaczach, gdzie zwiedzaliśmy mini zoo, dawne zabudowania, oraz jedliśmy pyszne kielbaki z ogniska. Dzieci były również na basenie oraz brały udział w zajęciach w świetlicy: plastycznych, kulinarnych, sportowych.

Od 1 do 7 sierpnia 2016r. 13 dzieci odpoczywały w Balikach na 7 dniowych warsztatach profilaktycznych „Taneczna radość życia”.Zajęcia odbywały się w formie warsztatowej i obejmowały:

1. Warsztaty informacyjno-edukacyjne dotyczące zagrożeń jakie niesie ze sobą alkohol (20h)
2. Warsztaty choreografii „Ruch-ciało-umysł” (20 h warsztatów tanecznych)

Dzięki udziałowi w warsztatach dzieci dodatkowo oprócz zajęć socjoterapeutycznych w świetlicy na których pracujemy nad umiejętnościami społecznymi ułatwiającymi zdrowy styl życia mogły rozszerzyć swą wiedzę i umiejętności w zakresie przeciwstawianiu się uzależnieniom.Celami udziału w programie było:

- ukazanie dzieciom zdrowego stylu życia
- dostarczenie wiedzy o uzależnieniach i jego mechanizmach działania
- ukazanie możliwości unikania tych zagrożeń i sposobów radzenia sobie z nimi
- wzrost samoakceptacji i samorealizacji
- aktywizacja do pracy zespołowej

Od 14 do 25 sierpnia 2016r. 4 dzieci wraz z wychowawcą ze Świetlicy pojechała na obóz sportowo-wypoczynkowy zorganizowany przez Stowarzyszenie Rubież. Przez 10 dni odpoczywali w Mrozach korzystając z uroków Mazur.

Świetlica w społeczności lokalnej

Przeгляд kolęd i pastorałek

Dnia 6 stycznia 14 dzieci ze Świetlicy reprezentowała naszą placówkę na Przeglądzie Kolęd i Pastorałek który jest od wielu lat organizowany przez Stowarzyszenie Petrus. Dzieci zaśpiewały „Skrzypi wóz” oraz „Dzisiaj w Betlejem”. Każdy z uczestników nagrodzony został dyplomem.

Wielkanocne kiermasze

Dnia 13 marca w budynku Szkoły Katolickiej odbył się Wielkanocny Kiermasz. Wraz ze stoiskiem Świetlicy swe prace prezentował również ŚDS oraz Seniorzy z Dziennego Domu Senior-Wigor . Można było obejrzeć jak również i nabyć rękodzieło, które powstało na zajęciach plastycznych w naszej placówce. Ze względu na zbliżające się Święta były to: stroiki wielkanocne, kury i zajęczki na patyczkach, drewniane kury, palmy, jajka zdobione różnymi technikami oraz pocztówki świąteczne.

Dnia 16 marca w czasie trwających rekolekcji w Parafii Piotra i Pawła w Łapach odbył się kolejny kiermasz wielkanocny prac dzieci ze świetlicy.

Przeгляд pieśni maryjnych „Hołd Maryi”.

Dnia 6 maja w Domu Kultury w Płonce Kościelnej odbył się Przeгляд pieśni maryjnych „Hołd Maryi”. Zespół „Świetliki” ze Świetlicy Socjoterapeutycznej w kategorii zespoły zajął III miejsce. W występie brała udział 15 dzieci ze Świetlicy

Czerwcowe występy dzieci:

Pierwszego czerwca już po raz kolejny „Świetliki” reprezentowały naszą placówkę na Pokazie Talentów pod Domem Kultury.

W czasie **Dni Łap** na scenie również nie brakowało dzieci ze Świetlicy oraz loterii fantowej którą tradycyjnie dla wszystkich dzieciaków przygotowuje od lat nasza placówka.

Dnia 9 czerwca świetlicowa grupa została zaproszona do Urzędu Miejskiego, gdzie w sali konferencyjnej odbywał się wykład z psychologiem, a następnie uroczystość **zakończenia roku szkolnego na Uniwersytecie III Wieku**. Wiersze i piosenki w wykonaniu naszych dzieci były skromnym podziękowaniem dla członków Uniwersytetu III Wieku za lody na dzień dziecka i kiełbaski na Dniu Rodziny. Piosenka „Wakacje” na zakończenie bardzo szybko przeniosła wszystkich uczestników w tak oczekiwany przez wszystkich i zbliżający się nieubłaganie czas wakacji.

Kolejny dzień kiedy to talenty naszych dzieciaków mogły cieszyć oczy innych to 14 czerwiec. Tego dnia nasza świetlicowa grupa mogła wystąpić na **Dniach Rodziny w Zespole Szkół w Płonce Kościelnej**. „Świetliki” wystąpiły tam z repertuarem taneczno-wokalnym. Wychowawcy Świetlicy wraz z pracownikami socjalnymi poprowadzili szereg gier i zabaw w które włączali się chętnie wszyscy uczestnicy imprezy. Nie zabrakowało też malowania twarzy, bo które dziecko nie lubi choć przez chwilę wcielić się w ulubioną postać bajkową lub stać się barwnym motylem, który może lecieć gdzie chce.

Festyn „Zdrowo i sportowo”

Dnia 28 sierpnia w ostatnią niedzielę wakacji przy Koście Św. Krzyża w Łapach odbył się już po raz kolejny rodzinny piknik. Oprócz dyżurów specjalistów, pokazów Straży Pożarnej i Policji nie zabrakowało też wielu atrakcji dla najmłodszych.

MOPS w ramach projektu dofinansowanego z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku przygotował dzieciom wiele atrakcji.

Darmowe zjeżdżalnie, dmuchany sprzęt rekreacyjny, warsztaty ekologiczne, konkursy, quizy z zakresu edukacji ekologicznej dla najmłodszych oraz pokaz mody. W te wszystkie działania włączyła się nasza Świetlica.

Na stanowisku warsztatów ekologicznych robiliśmy z dziećmi: ekologiczne stroje, instrumenty, maski, aniołki, korale, lalki, żółwie itp. Z warsztatu skorzystało 110 dzieci.

Wieczorem dzieci ze Świetlicy w przygotowanych w ramach warsztatów ekologicznych ekostrojach wystąpiły w pokazie mody tańcząc „belgijkę”. Instrumenty muzyczne wykonane z eko materiałów zaprezentowały w tańcu „ciecie recie”. Również quiz z wiedzy o ekologii, sortowania śmieci zyska zainteresowanie dzieci.

Świetlica przygotowała również loterię fantową, która cieszyła się również dużym powodzeniem.

Zawody latawcowe.

Przez cały miesiąc w ramach „Klubu majsterkowicza” dzieci zajmowały się planowaniem, wykonywaniem oraz zdobieniem latawców. Do pomocy dołączyli również seniorzy z Dziennego Domu „Senior Wigor”. Przy wizycie w Świetlicy pomagali w zdobieniu latawców, projektowaniu kolorowych ogonów itp. Dnia 2 października na Bindudze chętne dzieci wraz z rodzicami, bo było to piękne niedzielne popołudnie mogły zaprezentować swoje prace.

Organizatorem imprezy była Pracownia Modelarska Domu Kultury w Łapach działająca pod kierunkiem Krzysztofa Falkowskiego

Dożynki

Dnia 4 września w Płonce Kościelnej odbyły się Dożynki Gminne.

Jak co roku nie zabrakowało tam i naszej Placówki. W tym roku świetlica nasza poprowadziła dla najmłodszych eko warsztaty. Na naszym stoisku można było przygotować z ekologicznych materiałów: eko-stroje, eko-instrumenty, zabawki, biżuterię itp. Z warsztatów skorzystało 80 dzieci.

Uwieńczeniem i prezentacją powstałych na warsztatach rzeczy był pokaz mody przy naszym stoisku. Dzieci prezentowały się w przygotowanych ekologicznych strojach, które prześcigały się pomysłowością i niepowtarzalnością.

Tradycyjnie Świetlica nasza brała udział w Konkursie na Produkt Lokalny gminy Łapy. W tym roku zaprezentowaliśmy się wokalnie kategorii INNE jako zespół „Świetliki” z trzema piosenkami nawiązującymi do dawnych czasów: „Czerwone jagody”, „Jada goście jada”, „Kołysanka”. Udało się na wywalczyć wyróżnienie oraz nagrodę pieniężną w wysokości 200 zł.

IV edycja Łapskiej Akademii Wokalnej.

Świetlicę naszą reprezentowały 3 solistki:

- **Justyna Sawicka** zaśpiewała „Laleczkę z saskiej porcelany” czym wywalczyła sobie III miejsce
- **Natalia Majewska** zaprezentowała się w utworze „Boję się” -zdobyła 2 wyróżnienie
- **Paulina Sienkiewicz** zaśpiewała utwór pt: „Hallelujah” i zdobyła 3 wyróżnienie

Jak widać zajęcia teatralno-muzyczne w naszej Świetlicy nie tylko służą konstruktywnemu spędzaniu czasu wolnego, ale też rozwijają pasję i wrażliwość muzyczną naszych podopiecznych. Uczą również pokonywania swych słabości i lęków w czasie występów przed tak liczną publicznością i jury.

Udział w konkursie plastycznym pt „Poprzestawiaj ze mną świat”

Świetlica nasza wzięła udział w konkursie plastycznym dotyczącym zagrożeń jakie czyhają na dzieci i młodzież. Konkurs był organizowany przez MOPS w Łapach w ramach kampanii „Nie wiedzieć to być w zagrożeniu”. Prace dzieci były wystawione również w czasie konferencji organizowanej w ramach tej kampanii 22 listopada „Dzieci i młodzież wobec współczesnych zagrożeń”. Rozstrzygnięcie i nagrodzenie uczestników miało miejsce 18 grudnia w Sali konferencyjnej MOPS-u. Nagrodzone dzieci ze Świetlicy to:

I miejsce - Wiktoria Bagińska

II miejsce-Maciek Leszczyński

III miejsce-Malwina Sawicka i Adrian Sawicka

Kiermasz Bożonarodzeniowy

Dnia 4 grudnia 2016r. w niedzielę w budynku Katolickiej Szkoły Podstawowej odbył się Kiermasz Bożonarodzeniowy. Można było nabyć lub obejrzeć przeróżne rękodzieło, które może być świąteczną dekoracją własnego domu lub pięknym, niepowtarzalnym prezentem dla kogoś bliskiego. Na stoiskach Świetlicy Socjoterapeutycznej, Dziennego Domu „Senior Wigor” oraz Środowiskowego Domu Samopomocy nie brakowało: stroików bożonarodzeniowych, bombek, drzewek świątecznych wykonanych przeróżnymi technikami, obrazków, aniołów, Mikołajów, świec oraz kartek świątecznych.

Wigilia Miejska

Świetlica nasza aktywnie włączyła się również w **Wigilię Miejską** która odbyła się 18 grudnia (niedziela) o godz. 16.00 na Placu Niepodległości w Łapach. Jasełka w wykonaniu dzieci ze Świetlicy oraz seniorów z Dziennego Domu Senior-WIGOR w Łapach jak również kiermasz rękodzieła naszych placówek były atrakcją wigilijnego spotkania społeczności miejskiej. Na tę uroczystość wspólnie z dziećmi upiekliśmy muffiny, którymi częstowaliśmy przybyłych na Wigilię gości.

Udział Świetlicy w projektach realizowanych przez MOPS

Przygotowanie warsztatów z edukacji ekologicznej w ramach zadania pt. „Łap Eko” podczas Pikniku prozdrowotnego „Letnia Przychodnia pod chmurką w Łapach”. (28 sierpień). Zadanie dofinansowane Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku . W warsztatach wzięło udział 110 osób.

Przygotowanie w czasie Dożynek Gminnych stoiska edukacji ekologicznej. Zadanie dofinansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku w ramach projektu „Ekologicznie, zdrowo i dożynkowo”. W warsztatach wzięło udział 80 osób.

Udział w konkursie plastycznym „Poprzestawiaj ze mną świat”

Konkurs był organizowany przez MOPS w Łapach w ramach kampanii „Nie wiedzieć to być w zagrożeniu”. Prace dzieci były wystawione również w czasie konferencji organizowanej w ramach tej kampanii 22 listopada „Dzieci i młodzież wobec współczesnych zagrożeń”.

„Sojusz-Pelny talerz”

Od listopada 2016 do lipca 2017 roku Świetlica nasza uczestniczy w **Projekcie „Sojusz-Pelny talerz”**, który jest częścią Programu „Żółty talerz”, uruchomionego przez Kulczyk Foundation.

W ramach Projektu dzieci ze Świetlicy dwa razy w miesiącu będą miały ciepły posiłek. Żywność, która będzie trafiała do Świetlicy z Banku Żywności, ze zbiórek będzie wykorzystywana na zajęciach kulinarnych. Dzieciaki będą mogły nauczyć się jak przygotować prosty i zdrowy posiłek, podwieczorek i zdrową przekąskę czy też deser. Do współdziałania we wspólnym kucharzeniu w Świetlicy zapraszać będziemy: wolontariuszy, rodziców, a także zaprzyjaźnione z naszą placówką Seniorki z Dziennego Domu „Senior Wigor”. W trakcie realizacji Projektu odbywać się będą zajęcia na których oprócz umiejętności praktycznych dzieci będą mogły dowiedzieć się :

- co to jest zdrowe odżywianie,
- poznają nawyki zdrowego, racjonalnego odżywiania się,
- poznają zasady higieny osobistej podczas przyrządzania i spożywania dań,
- zapoznają się z podstawowymi zasadami bezpiecznego zachowania się w kuchni,

IMPREZY ŚWIETLICOWE

Dzień Babci i Dziadka u Seniorów

Dnia 18 stycznia dzieci ze Świetlicy wystąpiły z jasełką przed seniorami działającymi przy MOPS-ie w Łapach „Po drugiej stronie tęczy”.

Tego dnia seniorzy świętowali Dzień Babci i Dziadka. Występ naszych dzieci umilił im uroczysty wieczór. Bo jak w każdej rodzinie jeśli są dziadkowie muszą być i wnuki, reprezentantami których były nasze świetlicowe dzieci. Dzieciaki nagrodzone zostały brawami i słodyczami.

Walentynki oraz podsumowanie pierwszego półrocza.

Dnia 16 lutego na zebraniu społeczności świetlicowej dokonaliśmy podsumowania pracy w całym pierwszym półroczu roku szkolnego 2015/2016.

Ci którzy aktywnie uczestniczyli w życiu świetlicy obdarowani zostali dyplomami i nagrodami.

Tego dnia również świętowaliśmy w świetlicy Walentynki. Rozdana została poczta Walentynowa, której kartki powstawały na zajęciach plastycznych. W tym roku bardzo oryginalnym pomysłem na kartkę walentynkową było serce z orgiami.

Na zakończenie świętowania każdy został obdarowany czekoladowym sercem piernikowym. Wszystko zostało uwiecznione zdjęciem-pomnikiem miłości.

Gościnny występ w Świetlicy Seniorów Dziennego Domu Senior-Wigor

Dnia 25 lutego w naszej Świetlicy gościliśmy zaprzyjaźnioną ze świetlica grupę Seniorów z Dziennego Domu Senior-Wigor. Seniorzy tego dnia wystąpili ze wspianym przedstawieniem „Opowieść wigilijna”.

Tego dnia gościliśmy na spektaklu w naszej Świetlicy również domowników ze Środowiskowego domu Samopomocy w Łapach oraz dyrekcję MOPS-u.

Wspaniała gra aktorska seniorów pozwoliła przenieść się wszystkim w czasy XIX

wieku do Londynu. Mimo jednak tak odległego czasu w którym toczyła się akcja pewne rzeczy są niezmiennie. Niezmiennie są również uczucia z którymi musimy się zmierzać w ciągu naszego życia.

Na zakończenie dzieci ze świetlicy podziękowały wspaniałym seniorom –aktorom piosenką oraz wręczyły własnoręcznie przygotowane tulipany. Seniorzy przygotowali też wszystkim wspaniałą słodki poczęstunek.

Dzień Kobiet w Świetlicy

Dnia 8 marca 2016r. obchodziliśmy w Świetlicy Dzień Kobiet. Na tę okazję dzień wcześniej na zajęciach kulinarnych upiekliśmy pyszne ciasto.

Tego dnia na zajęciach socjoterapeutycznych w grupie średniej tematem zajęć był właśnie Dzień Kobiet. Odbyła się dyskusja co to za święto, i jak je obchodzimy. Na zakończenie zajęć chłopcy przygotowali dziewczynkom upominki a dziewczyny chłopcom.

Dzień Rodziny w Świetlicy Socjoterapeutycznej

Drugiego czerwca 2016r. w Świetlicy Socjoterapeutycznej odbył się Dzień Rodziny. Uroczystość ta została wpisana w kalendarium imprez XIV Podlaskich Dni Rodziny „W rodzinie siła”. Jak się okazuje to nie żaden slogan ale prawda- a mogli się o tym przekonać wszyscy obecni.

Jak przystało na prawdziwą „świetlicową rodzinę” oprócz licznej grupy dzieci, młodszego rodzeństwa, rodziców i gości nie zabrakowało też dziadków. Tego dnia odwiedzili nas Seniorzy z Dziennego Domu Senior Wigor, którzy bardzo pomogli w przygotowaniu tej uroczystości. Wspólnie z dziećmi przygotowali słodkości oraz upominki dla rodziców.

Dzieci na tę uroczystość przygotowały część artystyczną. Recytowane wiersze przeplatane tańcami i piosenkami nie pozostawiały wątpliwości, że talentów w naszej Świetlicy nie brakuje.

Druga część naszego świętowania odbyła się na dworze, bo pogoda z siłą rodziny nie rywalizowała i obdarowała nas wyjątkową aurą. Dzięki temu grillowanie i wspólne zabawy trwały do wieczora.

Andrzejki

Dnia 28 listopada 2016r. w Świelicy odbył się wieczór andrzejkowy. Tradycyjnie nie zabrakowało wróżb andrzejkowych oraz dyskoteki. Dzięki udziałowi w projekcie „Sojusz-Pełny talerz” dzieci miały poczęstunek.

Mikołajki

6 grudnia 2016r. to dzień, który świętują wszystkie dzieci. W tym dniu atrakcji w naszej Świetlicy nie brakowało.

Dzieci nasze zostały zaproszone przez Fundację Wspierania Przedsiębiorczości Optima do nowo otwartej w Łapach „Strefy Kubusia”. Małpi gaj, ścianka wspinaczkowa to ciekawy sposób na rozładowanie energii dla najmłodszych. Starsi natomiast mogli uczestniczyć w zajęciach na siłowni, która jest bardzo dobrze wyposażona w przeróżny sprzęt sportowy. Degustacja soczków w klubokawiarni była bardzo miłym gestem ze strony kadry. Po spaleniu tylu kalorii i wypoceniu tylu elektrolitów dobrze jest uzupełnić braki i nawodnić organizm.

Po powrocie do Świetlicy czekał na dzieci Św. Mikołaj, który przybył z workiem prezentów w którym nie zabrakowało słodczy i przyborów szkolnych. Prezenty dla dzieci pochodziły ze zbiórki w szkole przez Szkolne Koło Caritas w Zespole Szkół w Płonce Kościelnej oraz ze zbiórki w Tesco.

Na zakończenie Mikołajek dzieci w spokoju udały się na ciepły posiłek-serniczki z bita śmietaną oraz ciepłą herbatę. O dziwo jak nigdy wszyscy w ciszy i spokoju usiedli przy stole i z apetytem z talerzy zniknęły przygotowane w ramach projektu „Sojusz-pełny talerz” dania. Chyba bardzo aktywny dzień i wielość atrakcji dawała o sobie znać.

Wigilia

Dnia 15 grudnia w Sali Anielskiej mieszczącej się w budynku Szkoły Katolickiej odbyła się Wigilia Świetlicy Socjoterapeutycznej. Przybyli goście: Przewodniczący Rady Miejskiej pan Maciejewski, Radny Pan Leszek Gulewicz, Ks. Dziekan Krzysztof Jurczak, Dyrekcja MOPS-u oraz pracownicy jednostek podległych wspólnie z dziećmi i ich rodzicami zasiedli do stołu wigilijnego.

Wysłuchanie słów Pisma Św. wspólna modlitwa, łamanie się opłatkiem oraz składanie sobie życzeń było tym co najważniejsze w wigilijny wieczór. Na ten wyjątkowy dzień dzieci przygotowały Jasełka pt. „A ja czekam na Ciebie mój Jezu...”. Wspólne śpiewanie kolęd przy stole oraz radowanie się Narodzeniem Pańskim trwało do wieczora.

Edyta Michałowska
Kierownik Świetlicy Socjoterapeutycznej

Załącznik nr 2

Sprawozdanie z działalności Środowiskowego Domu Samopomocy

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

Środowiskowego Domu Samopomocy w Łapach
ul. Główna 50, 18-100 Łapy
za 2016 rok

Liczba miejsc	44
Liczba uczestników na 31.12.2016 r., w tym w domu typu: A, B, C	Ogółem - 44 , w tym: A-3 B-41 C-0
Liczba osób korzystająca z usług ośrodka z innych gmin na podstawie zawartych porozumień	Nie dotyczy
Frekwencja uczestników w poszczególnych miesiącach roku	Styczeń - 86% Luty - 92% Marzec - 95% Kwiecień - 95% Maj - 90% Czerwiec - 89% Lipiec - 85% Sierpień - 90% Wrzesień - 89% Październik - 92% Listopad - 94% Grudzień - 91%
Liczba miejsc hostelowych	Nie dotyczy
Liczba osób korzystających w ciągu roku z miejsc hostelowych: - średni czasokres pobytu, - przyczyna skierowania	Nie dotyczy

A. Formy i efekty prowadzonej działalności:

Formy i efekty prowadzonej działalności (opis wykonania i ocena realizacji).

1. Rodzaje treningów funkcjonowania w życiu codziennym:

Podczas **treningu samoobsługi i zaradności życiowej** uczestnicy uczą się obsługiwać pralkę automatyczną, prasować, zmywać naczynia, porządkować przestrzeń wokół siebie, gospodarować pieniędzmi, wypełniać proste dokumenty oraz załatwić podstawowe sprawy urzędowe.

Trening higieniczny ma na celu wyrabianie nawyku codziennego dbania o higienę osobistą (mycie zębów, włosów, mycie całego ciała itp.), zadbania o swój wygląd zewnętrzny oraz wyrabianie nawyków prozdrowotnych. Cele realizowane są przez organizowanie pogadanek, instruktażu oraz umożliwienie uczestnikom wykonywania w/w czynności higienicznych w placówce.

Trening kulinarny ma na celu nabycie przez uczestników takich umiejętności jak gotowanie, pieczenie, układanie codziennego jadłospisu, sporządzania listy zakupów i ich dokonywania. Podczas tych zajęć uczestnicy uczą się również samodzielnego posługiwania sprzętem AGD. W ośrodku jest dobrze wyposażona kuchnia z jadalnią, która umożliwia realizację w/w celów.

Zajęcia **stolarskie** prowadzone są w celu zdobycie wiedzy na temat drobnych napraw i konserwacji przedmiotów będących na wyposażeniu placówki oraz zdobycie umiejętności z zakresu obróbki drewna. Podczas tych zajęć uczestnik uczy się również korzystać z wkrętarki, otwornicy, wiertarki i imadła, posługiwać się podstawowymi narzędziami typu młotek, śrubokręt, kombinerki itp.

W ramach zajęć **krawieckich** uczestnicy uczą się prostych ściegów szycia ręcznego, przyszywania guzików, haftu krzyżkowego, szydełkowania, robienia na drutach oraz obsługi maszyny do szycia.

W pracowni **komputerowej** uczestnicy nabywają umiejętności posługiwania się zestawem komputerowym, jego oprogramowaniem oraz nabywają umiejętności jego zastosowania w nauce, zabawie i rozwijaniu zainteresowań. Pracownia komputerowa daje możliwość samodzielnego przygotowania dokumentów w edytorze tekstu oraz korzystania z Internetu. W pracowni działa „zespół redakcyjny”, który zajmuje się prowadzeniem kroniki, gazetki ściennych, aktualizacją strony internetowej oraz prowadzeniem profilu na Facebooku.

Podczas **zajęć rewalidacyjnych** uczestnicy nabywają nowe umiejętności w zakresie funkcjonowania poznawczego i społecznego, jak też utrwalają sprawności takie jak pisanie, czytanie i liczenie.

2. Rodzaje treningów umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów:

Dzięki uczestnictwu w **treningu prowadzenia rozmowy** domownicy nabywają takie umiejętności jak wyrażanie swoich myśli, współpraca w grupie podczas wykonywania wspólnego zadania i aktywnego słuchania

W „**Sali Doświadczenia Świata**” – uczestnicy pobudzają swoje zmysły: wzroku, słuchu, dotyku oraz relaksują się i wyciszają. Trenowanie umiejętności wprowadzania się w stan relaksacji zmniejsza napięcia psychiczne i fizyczne, co w efekcie pozwala osiągnąć poprawę nastroju i samopoczucia.

3. Rodzaje treningów umiejętności spędzania czasu wolnego:

Trening umiejętności spędzania czasu wolnego – podczas realizacji tego treningu uczestnicy mają możliwość rozwijać swoje zainteresowania lekturą książek, czasopism (biblioterapia), audycjami telewizyjnymi i radiowymi, a także rozwijają umiejętność korzystania z takich form spędzania czasu wolnego jak: turystyka rekreacyjna, udział w imprezach kulturalnych, sportowych i towarzyskich. Poprzez ten trening uczestnik uczy się konstruktywnie zarządzać czasem wolnym i rozwijać swoje zainteresowania.

Zajęcia **plastyczne** mają na celu kreowanie przez działania twórcze pozytywnych postaw wychowawczych, własnej kultury, obyczajów, poczucia własnej wartości oraz doskonalenie sprawności manualnych. Podczas zajęć uczestnicy uczą się technik plastycznych takich jak: malowanie, szkicowanie, rysowanie, wykonywanie kartek okazjonalnych, lepienia

form przestrzennych z gliny, plasteliny i modeliny, podstaw techniki filcowania, decoupage, florystyki, papieroplastyki oraz quillingu, właściwego zastosowania przyrządów do różnego rodzaju prac plastycznych, dbałości o estetykę stanowiska pracy.

Podczas zajęć **teatralnych** uczestnicy rozwijają wrażliwość emocjonalną, wyobraźnię oraz pobudzani są do aktywności twórczej. Ponadto uczą się wyrażać uczucia, emocje za pomocą ruchów, mimiki, pracy z tekstem, komunikacji werbalnej i niewerbalnej, efektywnej pracy w grupie, obowiązkowości oraz sposobów radzenia sobie z tremą podczas występów scenicznych.

Zajęcia **muzyczne** pozwalają uczestnikom na uzewnętrznienie swoich emocji poprzez śpiew, taniec oraz grę na instrumentach perkusyjnych.

Ukazane treningi i zajęcia realizowane są w toku codziennej pracy; monitoring prowadzony jest w ramach cyklicznych spotkań zespołu wspierająco-aktywizującego. Oceny realizacji wskazanych działań można dokonać w oparciu o prowadzone dzienniki zajęć.

4. Poradnictwo psychologiczne (opis rozwiązania: wewnętrzne czy zewnętrzne).

W placówce zatrudniony jest psycholog (1/2 etatu), który prowadzi indywidualną i grupową terapię psychologiczną mającą na celurozwiązywanie problemów poszczególnych uczestników oraz ich opiekunów.

5. Realizacja pomocy w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych (opis rozwiązań).

W placówce zatrudniona jest pielęgniarka, która swą opieką obejmuje wszystkich uczestników. Zadania pielęgniarskie realizowano w oparciu o bieżące potrzeby uczestników. Farmakoterapią zleconą objęte jest kilkoro podopiecznych, natomiast farmakoterapią doraźną wszyscy. Polega ona na opatrywaniu drobnych skaleczeń i oparzeń, podawaniu leków przeciwbólowych, i uspokajających, ustalanie wizyt lekarskich i poradnictwo pielęgniarskie. Pracownik monitoruje również stan ciśnienia tętniczego krwi i poziom cukru.

6. Realizacja pomocy w załatwianiu spraw urzędowych (opis rozwiązań).

Realizacja zadania obejmuje asystenturę pracownika przy załatwianiu spraw urzędowych przez uczestników, a także przekazywanie danych teleadresowych różnych instytucji.

7. Realizacja niezbędnej opieki (opis rozwiązań).

Zadanie realizowane jest poprzez otaczanie uczestnika, którego stan zdrowia tego wymaga, opieką indywidualną przy czynnościach higienicznych, ruchowych tj. np. przemieszczaniu się w ośrodku, jedzeniu itp.

8. Realizacja terapii ruchowej (opis rozwiązań).

W ośrodku prowadzone są zajęcia **sportowo-rehabilitacyjne**, które mają na celu właściwe stymulowanie rozwoju organizmu, wyrobienie korzystnych nawyków ruchowych, rozwój sprawności psychofizycznej i promowanie zdrowego stylu życia. Realizacja tych celów możliwa jest dzięki zatrudnionemu w ośrodku fizjoterapeucie i dobrze wyposażonej sali do ćwiczeń.

9. Realizacja wyżywienia (opis rozwiązań: w ramach pracowni kulinarnej czy w ramach

zadania własnego gminy).

Placówka zapewnia jeden ciepły posiłek dziennie w ramach zadań własnych gminy. Oprócz tego prowadzony jest trening kulinarny, podczas którego uczestnicy uczą się przygotowywać proste potrawy i desery.

10. Aktywizacja w kierunku uczestnictwa w innych formach w ramach WTZ, podjęcia zatrudnienia lub inne.

Ośrodek współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w celu uzyskiwania informacji o stanowiskach pracy dla osób niepełnosprawnych. W ramach tej współpracy domownicy placówki uczestniczą również w corocznych targach pracy. Oprócz tego ośrodek współpracuje z organizacjami pozarządowymi, które organizują szkolenia mające na celu aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych.

11. Liczba osób dowożonych do ośrodka :

- w trakcie roku - **nie dotyczy**

- średnio w ciągu miesiąca – **nie dotyczy**

Środek transportu (własny, wynajęty) opis m.in. średnia liczba przejechanych dziennie km

Nie dotyczy

II. Zasoby domu przeznaczone na jego funkcjonowanie:*

Całość środków finansowych przeznaczonych na funkcjonowanie placówki w 2016 r.

W tym, w zakresie:

	A) Środków finansowych		
	a) z budżetu wojewody b) inne pozyskane na: - działalność bieżącą - wydatki inwestycyjne	a) 669504,00 zł. b) 12570,00 zł.	„Nadbałtyckie klimaty Wilno, Ryga, Jurmała, Szawle” wyjazd rekreacyjny domowników i ich rodzin realizowany we współpracy ze stowarzyszeniem „Pomocna Dłoń” ze środków PFRON
		- 2372,00 zł.	„Spotkanie ze sztuką w Europejskim Centrum Sztuki Operze i

				Filharmonii Podlaskiej w Białymstoku” wyjazd uczestników i ich rodzin na musical „Skrzypek na dachu”
	Liczby zatrudnionych pracowników w podziale na stanowiska pracy, wielkość etatu:	na czas nieokreślony	na czas określony	6 m-czne doświadczenie zawodowe osobami z zaburzeniami psychicznymi TAK/NIE
1.	kierownik – 1 etat	X		TAK
2.	specjalista pracy z rodziną – ½ etatu starsza pielęgniarka – ½ etatu	X		TAK
3.	specjalista pracy z rodziną - 1 etat	X		TAK
4.	specjalista pracy z rodziną - 1 etat	X		TAK
5.	starszy specjalista pracy z rodziną - ¼ etatu	X		TAK
6.	starszy technik fizjoterapii – 1 etat	X		TAK
7.	psycholog – ½ etatu	X		TAK
8.	opiekun - 1 etat	X		TAK
9.	opiekun - 1 etat	X		TAK
10.	opiekun - 1 etat	X		TAK
11.	opiekun - ¾ etatu		X	TAK
12.	opiekun - 1 etat	X		TAK
	Razem	11 os.	1 os.	12 os.

6. Wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego dla uczestników:

- typ A - 1 etat (3 uczestników)
- typ B - 9 ½ etatu (41 uczestników)
- typ C - nie dotyczy

7. Inne formy zatrudnienia (np. umowa zlecenie) liczba godzin, rodzaj świadczonej usługi, okres czasu na jaki zawarto umowę itp.:

Nie dotyczy

III Ogólna liczba uczestników, którzy opuścili dom, wraz z podaniem przyczyn odejścia

I.p.	Przyczyna odejścia z domu uczestnika	Czasokres uczęszczania na zajęcia do ŚDS	Liczba uczestników, którzy opuścili dom
1.	Usamodzielnienie		
2.	Umieszczenie w placówkach całodobowej opieki	12 lat i 6 mies.	1

3.	Przejsie do innej formy wsparcia dziennego		
4.	Zgon		
5.	Inne, jakie leczenie uzaleznienia	12 mies.	1
6.	Ciezka choroba	Rok i 6 mies.	1
	Razem		3

IV Średnia liczba uczestników poszczególnych zajęć w ciągu roku

l.p.	Rodzaj zajęć	Średnia ** liczba uczestników poszczególnych zajęć, w ciągu roku
1.	Zajęcia plastyczne	22 os.
2.	Zajęcia teatralne	16 os.
3.	Zajęcia komputerowe	22 os.
4.	Zajęcia muzyczne	30 os.
5.	Biblioterapia	15 os.
6.	Rehabilitacja ruchowa	19 os.
7.	Zajęcia sportowe	22 os.
8.	Trening kulinarny	37 os.
9.	Zajęcia stolarskie	12 os.
10.	Zajęcia krawieckie	6 os.
11.	Trening samoobsługi i zaradności życiowej	36 os.
12.	Trening higieniczny	36 os.
13.	Trening umiejętności spędzania czasu wolnego	39 os.
14.	Trening prowadzenia rozmowy	30 os.
15.	Psychoterapia grupowa i indywidualna	37 os.
16.	Zajęcia rewalidacyjne	31 os.
17.	Zajęcia relaksacyjne (sala doświadczania świata)	33 os.

	Razem	443
--	--------------	------------

V . Współpraca z podmiotami wymienionymi w § 21 rozporządzenia i jej efekty

1.	rodzina, opiekunowie	<ul style="list-style-type: none"> - diagnoza wzajemnych relacji (rodzinnych) - uzgodnienie oczekiwań oraz potrzeb - ustalenie jasnych reguł współpracy, - opracowanie wspólnej pracy nad przekraczaniem trudności i podnoszeniem umiejętności domowników - angażowanie do czynnego udziału w życiu placówki
2.	ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centrum pomocy rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - wymiana informacji i konsultacje z pracownikami socjalnymi odnośnie sytuacji rodzinnej domowników - udział uczestników ŚDS w projektach realizowanych przez ośrodek pomocy społecznej - konsultacje z powiatowym centrum rodzinie w zakresie dofinansowywania sprzętu rehabilitacyjnego i turnusów rehabilitacyjnych dla uczestników ŚDS
3.	poradnie zdrowia psychicznego, szpital psychiatryczny, inne zakłady opieki zdrowotnej	- rozpowszechnianie informacji o działalności Środowiskowego Domu Samopomocy
4.	powiatowe urzędy pracy	- uzyskiwanie informacji o stanowiskach pracy dla osób niepełnosprawnych
5.	organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja projektu „Szansa na start” VIII Łąpskie zawody sportowe osób niepełnosprawnych” - realizacja projektu – Łąpski festiwal taneczny „Płaz” - realizacja projektu – Mikołajki Miejskie
6.	kościóły i związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzanie cotygodniowej katechezy - współpraca z Caritas Diecezji Łomżyńskiej w zakresie organizacji letniego wypoczynku dla domowników i ich rodzin
7.	ośrodki kultury i organizacje kulturalno-rozrywkowe	<ul style="list-style-type: none"> - udział w konkursach, wystawach, festynach - uczestnictwo w spotkaniach z poezją w Bibliotece Miejskiej - współpraca z Domem Kultury w realizacji projektów - współpraca z Ośrodkiem Kultury Fizycznej w realizacji projektów
8.	placówki oświatowe, inne jednostki świadczące usługi dla osób niepełnosprawnych (w tym warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywizacji zawodowej, spółdzielniami socjalnymi, centrami integracji społecznej i klubami integracji społecznej)	<ul style="list-style-type: none"> - uczestnictwo w imprezach i przeglądach - wymiana doświadczeń - pomoc wolontarystyczna - uczestnictwo w zajęciach grup samokształceniowych w klubie Integracji Społecznej „Sukces w działaniu” w tym poruszanie tematyki niepełnosprawności (podnoszenie świadomości społecznej na temat zjawiska)

9.	inne osoby lub podmioty działające na rzecz integracji społecznej uczestników	- współpraca z Caritas Diecezji Łomżyńskiej; pomoc w zbiórkach żywności dla najuboższych dzięki czemu domownicy mają możliwość doświadczania sytuacji, w których mogą być pomocni innym ludziom. W przypadku osób niepełnosprawnych jest to niezwykle ważne, ponieważ daje możliwość poczucia przydatności i ważności, co niewątpliwie sprzyja procesowi budowania poczucia własnej wartości, często bardzo niskiego u osób niepełnosprawnych.
----	---	--

Część VI. Informacja o dostosowaniu ŚDS do standardów.*

Deklaruję spełnienie przez Dom standardów zawartych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 roku w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586, ze zm.).

VII. Ocena realizacji zadań i ewentualne wnioski, w tym informacje o planowanych zmianach w zakresie funkcjonowania domu.*

W roku 2016 zrealizowano większość zamierzonych działań. Działania niezrealizowane wynikały najczęściej z braku środków lub chętnych do udziału. Ponadto w wyniku współpracy ze stowarzyszeniem „Pomocna Dłoń” udało się pozyskać środki PFRON na wyjazd do Opery i Filharmonii Podlaskiej na musical „Skrzypek na dachu”, oraz realizację letniego wypoczynku dla uczestników i ich rodzin „Nadbałtyckie klimaty Wilno, Ryga, Jurmała, Szawle”. Współpraca ze Stowarzyszeniem zaowocowała również realizacją Balu pracowników, uczestników i ich rodzin. Oprócz tego we współpracy z Caritas Diecezji Łomżyńskiej zrealizowano 3-dniowy letni wyjazd do ośrodka wypoczynkowego Balikach.

Ponadto odbyły się po raz kolejny na Stadionie Miejskim w Łapach VIII Łąskie Zawody Sportowe Osób Niepełnosprawnych w ich realizację aktywnie włącza się Ośrodek Kultury Fizycznej oraz Dom Kultury. W imprezie wzięło udział 13 placówek działających na terenie województwa podlaskiego tj. Środowiskowe Domy Samopomocy, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Domy Pomocy Społecznej oraz uczniowie miejscowych szkół.

Głównym celem projektu jest propagowanie, krzewienie i upowszechnianie sportu osób niepełnosprawnych. Formuła zawodów jest niezmienna od lat, ponieważ osoby z niepełnosprawnością mogą odnieść sukcesy w rehabilitacji oraz pracy terapeutyczno-wychowawczej, przede wszystkim w sytuacji gdy najbliższe otoczenie zapewni im poczucie stałości i bezpieczeństwa.

Planuje się kontynuację Zawodów Sportowych Osób Niepełnosprawnych „Szansa na Start”, Przeglądu tanecznego „Płas” oraz „Mikołajek Miejskich”. Wszystkie te imprezy to znakomita forma rehabilitacji nie tylko fizycznej ale i społecznej dla osób niepełnosprawnych. Jest to również bardzo dobra okazja do spotkań, wymiany doświadczeń i nawiązania nowych znajomości, albowiem są to imprezy o zasięgu wojewódzkim. Realizowane imprezy przyczyniły się również w znacznej mierze do przełamania barier społecznych wobec osób niepełnosprawnych.

Planowane jest również rozszerzenie dotychczasowej oferty skierowanej do rodzin uczestników tzw. „Spotkań kawiarenkowych” o inne formy wsparcia.

VIII. Czy były zgłoszone wnioski lub ewentualne uwagi wynikające ze złożonych sprawozdań przez podmioty o których mowa w art. 25 ust. 3? Czy zostały one wykorzystywane w usprawnianiu i funkcjonowaniu domu? Jeżeli nie proszę o informację o przyczynach braku ich realizacji?*

Nie dotyczy

* Proszę o szczegółowy opis

** Proszę o podanie liczby **średniej**

Beata KięsaDowejko

Kierownik Środowiskowego
Domu Samopomocy

.....
(data i podpis głównego księgowego)

Załącznik nr 3

Sprawozdanie z działalności Klubu Integracji Społecznej

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI Klubu Integracji Społecznej „Sukces w działaniu”

Głównym zadaniem Klubu Integracji Społecznej „Sukces w działaniu” jest reintegracja społeczna i zawodowa osób długotrwale bezrobotnych na terenie gminy Łapy, korzystających z pomocy społecznej, poprzez działania mające na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych, poprawę sytuacji życiowej uczestników oraz ich rodzin.

Formuła Klubu ma umożliwić wzrost aktywności życiowej, wyzwolenie się z bierności i uzyskanie narzędzi do samodzielnego radzenia sobie z trudnościami, na jakie napotykają osoby długotrwale bezrobotne. W KIS dostępna jest prasa oraz stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu dla osób poszukujących ofert pracy.

W 2016 roku z pomocy Klubu skorzystało 13 osób, a działania realizowane były poprzez:

- kontynuację projektu „Podmiot zatrudnienia socjalnego partnerem Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy w realizacji kontraktów socjalnych- edycja 2015r.” finansowanego ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. W ramach projektu zorganizowano:
  - prace społecznie użyteczne na terenie gminy Łapy dla grupy 8 osób
  - zatrudnienie na podstawie umowy zlecenia dla grupy 4 osób

W wyniku projektu 2 osoby uzyskały zatrudnienie na otwartym rynku pracy.

- warsztaty z psychologiem obejmujące m.in. taką tematykę jak: stres, emocje, mocne i słabe strony
- warsztaty z zakresu prawa obejmujące m.in. taką tematykę jak: egzekucja komornicza, rodzaje umów,

Ponadto wychodząc naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom uczestników KIS zorganizowano szereg spotkań o charakterze integracyjno- informacyjnym. Ich celem było m.in. organizowanie możliwości spędzania czasu wolnego, pobudzanie twórczej postawy, umacnianie jakości komunikacji interpersonalnej, współpraca ze środowiskiem lokalnym.

Uczestnicy KIS aktywnie włączali się również w organizację takich lokalnych przedsięwzięć jak:

- Zawody Sportowe dla Osób Niepełnosprawnych „Szansa na Start”- aspekt techniczny oraz przygotowanie drobnych upominków dla drużyn sportowych z województwa podlaskiego biorących udział w wydarzeniu
- Happening pod hasłem „Otwórz oczy-zareaguj przeciwko przemocy”- pomoc w obsłudze technicznej przedsięwzięcia

- III Łąpskie Mikołajki Miejskie- pomoc w obsłudze technicznej przedsięwzięcia
- Kampania społeczna pod hasłem „Nie wiedzieć, to być w zagrożeniu”- przygotowanie pamiątkowych „Kolorowanek antystresowych” dla przybyłych gości.

Klub Integracji Społecznej „Sukces w działaniu” wziął również udział w V Targach Ekonomii Społecznej organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku oraz Federację Organizacji Pozarządowych Miasta Białystok. Jest to największa impreza w województwie podlaskim podejmująca tematykę ekonomii społecznej. Na stoiskach wokół placu zaprezentowały się organizacje pozarządowe, spółdzielnie socjalne, przedsiębiorstwa społeczne i inne instytucje – przedstawiając swoją aktywność związaną z ekonomią społeczną.

Na stoisku „Kolorowe kis-owe lata 60-te” uczestnicy zaprezentowali m.in.: „muffiny motywacyjne”, ekologiczne torby w stylistyce lat 60- tych, tiulowe kule, obrazki z afirmacją, a także rękodzieło. Ponadto istniała możliwość wykonania zdjęcia polaroid w stylistyce lat 60- tych. Stoisko Klubu Integracji Społecznej „Sukces w działaniu” cieszyło się ogromnym zainteresowaniem mieszkańców Białegostoku.

W roku 2016 KIS wziął również udziału w Dożynkach, a także konkursie na najlepszy produkt lokalny Gminy Łapy- IX edycja. Produkt lokalny przygotowany przez uczestników Klubu Integracji Społecznej ściśle związany był z gminą Łapy, nawiązywał do tradycji. W konkursie zaprezentowanotorbę ekologiczną „Łapy na właściwym torze” oraz brelok „Łapy-moja stacja”. Brelok nagrodzony został w kategorii: Rękodzieło i artystyczna twórczość lokalna, uzyskując I miejsce. Stoisko promocyjne KIS cieszyło się dużym zainteresowaniem, stąd też zdobyło nagrodę w kategorii specjalnej.

Załącznik nr 4 Sprawozdanie z działalności Dziennego Domu „Senior-WIGOR”

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI Dziennego Domu „Senior-WIGOR” za 2016 rok

Dzienny Dom „Senior-WIGOR” w Łapach zgodnie z Programem Wieloletnim „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020 ma na celu zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym seniorów. Celem programu, który realizowany jest w ramach Dziennego Domu „Senior-WIGOR” w Łapach jest zapewnienie wsparcia seniorom (nieaktywnym zawodowo, w wieku 60+) poprzez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej, a także oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym. Dzięki dostosowanej w 2015 roku infrastrukturze, wyposażeniu pomieszczeń w niezbędne sprzęty, a także zapewnieniu niezbędnych materiałów do zajęć seniorzy w aktywny sposób mogą spędzać wolny czas, co sprzyja ich aktywizacji i zaangażowaniu w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego.

Dzienny Dom „Senior-WIGOR” w Łapach zapewnia 8 godzinną ofertę usług przez 5 dni w tygodniu dla 30 seniorów - od stycznia 2016 do sierpnia 2016, dla 35 seniorów od września 2016 do grudnia 2016. W ramach funkcjonowania Domu Seniorzy korzystają w szczególności z następujących usług:

- usługi socjalne (w tym 1 ciepły posiłek dziennie)
- zajęcia kulturalno- oświatowe
- zajęcia edukacyjne
- warsztaty terapii zajęciowej
- zajęcia sportowo- rekreacyjne
- trening kulinarny i samoobsługi
- warsztaty aktywności ruchowej
- zajęcia aktywizujące społecznie (w tym wolontariat międzypokoleniowy)

Ponadto Seniorzy w ramach funkcjonowania Domu mogą liczyć na pomoc w rozwiązywaniu bieżących trudności, spraw urzędowych, mogą korzystać z komputerów, drukarki, itp. i innych sprzętów, które umożliwiają im dostęp do informacji, a także załatwianie spraw bieżących i trudności z którymi się borykają. Mogą liczyć na wsparcie pracowników, którzy pomagają im przebrnąć przez formalności z którymi sobie nie radzą we współczesnym świecie, a tym samym zdobywają nowe umiejętności, które wykorzystują by sprawniej funkcjonować w środowisku.

Seniorzy w ramach funkcjonowania domu korzystają chętnie z oferty zajęć specjalnie dla nich przygotowanej ze starannością dopasowania jej do predyspozycji indywidualnych Seniorów.

Celem *warsztatów aktywności ruchowej* dla seniorów jest: poprawa i utrzymanie poziomu sprawności i wydolności organizmu, zapobieganie chorobom cywilizacyjnym (otyłość, choroby układu krążenia), usprawnianie indywidualnych dysfunkcji ruchowych, nauka nowych i doskonalenie znanych ćwiczeń, zapobieganie skutkom unieruchomienia i bezruchu (przykurcze, sztywność). W ramach warsztatów aktywności ruchowej seniorzy ćwiczą z muzyką, biorą udział w aerobiku, ćwiczeniach izometrycznych kończyn górnych i

dolnych, ćwiczeniach oddechowych, ogólnokondycyjnych, relaksacyjnych, uczestniczą w treningu odczuwania ciała, ćwiczeniach w bólach kręgosłupa, a także aktywnie ćwiczą na przyrządach tj. rowerki, orbitreki, piłki, drabinki itp.

Wśród celów **warsztatów sportowo- rekreacyjnych** wymienić należy: poprawę i utrzymanie poziomu sprawności i wydolności fizycznej organizmu, nauka nowych i doskonalenie poznanych ćwiczeń, znanych dyscyplin sportowych, np. nordicwalking, a także promocja aktywnego spędzania czasu wolnego. W ramach tych warsztatów seniorzy m.in. ćwiczą na przyrządach, ćwiczą w plenerze, chodzą na spacerów plenerowe, uczestniczą w gimnastyce ogólnokondycyjnej na świeżym powietrzu, poznają dobre praktyki aktywności sportowej, poznają prawidłowe nawyki żywieniowe, wyjeżdżają do lasu (do Ośrodka Edukacji Leśnej „Cyraneczka”- Nadleśnictwo Rudka, jeżdżą na basen, itp.

W ramach **zajęć edukacyjnych** seniorzy uczestniczą w aktywnych zajęciach, integrują się poprzez aktywne formy integracji, nabywają wiedzę i umiejętności nt. poszukiwania informacji w internecie, m.in. na temat Dziennego Domu „Senior- WIGOR”, ćwiczą podstawy języka angielskiego, rozwijają spostrzegawczość i twórcze myślenie, usprawniają pamięć i koncentrację poprzez towarzyskie gry planszowe, logiczne, kalambury, karty, bierki,

szachy, warcaby i inne quizy, krzyżówki, zagadki i wykreślanki. Ponadto ćwiczą również pamięć wzrokową, słuchową i spostrzegawczość dzięki uczestnictwu w zajęciach przygotowanych dla nich, analizują fragmenty filmów, uczestniczą w aktywnych warsztatach z psychologiem i innymi ciekawymi ludźmi. Zdobywają również wiedzę z zakresu ochrony środowiska, przyrody, itp. Ćwiczą również pamięć wzrokową, słuchową i spostrzegawczość poprzez różne ćwiczenia i warsztaty w ramach tych zajęć.

Seniorzy uczestniczą również w *warsztatach terapii zajęciowej*, w ramach których realizowane są następujące cele: usprawnianie oraz poprawa sprawności manualnej, rozwijanie aktywności twórczej, doskonalenie cech, tj. cierpliwość, dokładność, precyzja, stwarzanie możliwości do samorealizacji poprzez środki artystyczne, wyzwolenie spontaniczności twórczej, opanowanie umiejętności właściwego zastosowania przyrządów do różnego rodzaju prac plastycznych, poznanie różnych technik plastycznych, materiałów oraz sposobów łączenia ich, pobudzanie wyobraźni twórczej, fantazji, kreatywności, rozwijanie zainteresowań i plastycznych, muzycznych i innych, uwrażliwianie na sztukę i środki artystycznego wyrazu, motywowanie do estetycznego i starannego wykonania zadania, integracja grupy i poprawa relacji w grupie poprzez środki artystyczne, uczenie spędzania wolnego czasu w sposób twórczy. Seniorzy tworzą ozdobne kwiaty z krepiny i serwetek, dekorują pomieszczenia, wycinają domki, uczestniczyli w zajęciach muzyczno- ruchowych, tworzyli lampiony okolicznościowe ze słoików, wykonywali kartki, bileciki i zaproszenia świąteczne, tworzyli stroiki i wianki świąteczne, tworzą ręcznie dekorowane świece okolicznościowe, ozdabiają bombki różnymi technikami, tworzą ozdoby choinkowe, wymieniają się doświadczeniami nt. sztuki dekorowania stołu, poznają i doskonalą sztukę decoupage, quilling, a także własnoręcznie haftują, robią na drutach szydełku oraz szyją fantazyjne okolicznościowe ozdoby. Dzięki łączeniu i szerokiej ofercie zajęć seniorzy pobudzają aktywność twórczą, kreatywność, a także doskonałą sprawność manualną, wykonując przy tym piękne ozdoby.

W ramach *zajęć aktywizujących społecznie w tym wolontariat międzypokoleniowy* została przybliżona seniorom idea wolontariatu, a także sposoby propagowania idei wolontariatu. Podczas tych zajęć seniorzy są uwrażliwiani na cierpienie, samotność i potrzeby innych, kształtowane są postawy prospołeczne, rozwijana jest empatia i zrozumienie. Seniorzy są inspirowani do aktywnego spędzania czasu wolnego, angażowania się w działania na rzecz społeczności lokalnej, budowania więzi i dobrych relacji ze społecznością. Kształtowana jest również umiejętność działania zespołowego, współdziałania z organizacjami lokalnymi działającymi na rzecz seniorów, dorosłych, młodzieży i dzieci. Seniorzy mają również możliwość wykorzystywania własnych umiejętności doświadczeń i wymiany doświadczeń z innymi seniorami, rozwijania swoich zainteresowań, a także włączania się w inicjatywy lokalne. Seniorzy spotykają się z dziećmi ze Świetlicy Socjoterapeutycznej w Łapach, podopiecznymi Środowiskowego Domu Samopomocy w Łapach- niepełnosprawnymi, a także z dziećmi z przedszkoli, z niepełnosprawnymi z Warsztatów Terapii Zajęciowej podczas wyjazdów do nadleśnictwa Rudka na międzypokoleniowe warsztaty ekologiczne, brali udział we współorganizowaniu Ekologicznej gry terenowej, gdzie pełnili rolę tajnych agentów. Ponadto chętnie odwiedzają dzieci ze świetlicy socjoterapeutycznej i się z nimi integrują podczas międzypokoleniowych spotkań. Dzięki takim spotkaniom nawiązała się bardzo ciepła relacja dzięki czemu przy okazji jakichś świąt „Dzień Rodziny”, „Dzień Seniora” dzieci i seniorzy wspólnie się

odwiedzają, szykując sobie nawzajem miłe niespodzianki. Ponadto Seniorzy z Dziennego Domu „Senior- WIGOR” zorganizowali Szlachetną Paczkę w Łapach, której liderem rejonu Łapy była Seniorka, a Seniorzy zaangażowali się jako wolontariusze, dzięki którym ok. 20łapskich rodzin dostało Paczkę. Seniorzy doskonale rozumieją ideę wolontariatu i chętnie angażują się w działania wolontarystyczne. Ponadto uczestniczą w różnego rodzaju lokalnych imprezach, np. festynach, piknikach, dożynkach, itp. i aktywnie włączają się w ich współtworzenie.

Zajęcia kulturalno- oświatowe to dla Seniorów szansa kształtowania postaw poprzez aktywność, ekspresję, rozwój intelektualny oraz moralno- etyczny, kształtowanie postawy twórczej wśród domowników, doskonalenie umiejętności przekazywania swoich emocji i myśli w formie wytworów kulturalno- oświatowych, artystycznych, teatralnych. Zainteresowanie seniorów teatrem, poszerzaniem swoich umiejętności artystycznych w celach rozwojowych i usprawniających w różnych sferach życia kulturalno- oświatowego i artystycznego. Podczas tych zajęć seniorzy rozwijają swoje kreatywność, zdobywają doświadczenie w pracy nad tekstem oraz pracy w grupie, zwiększają świadomość swojego aparatu głosowego i głosu, ćwiczą techniki mowy, zwiększają świadomość komunikacji niewerbalnej: gest, mimika, postawa ciała. Rozwijają również postawę twórczą, koordynację i sprawność ruchową, kształtują zainteresowanie aktorstwem, tańcem i śpiewem. Seniorzy oglądali fragmenty filmów przedstawień i filmu „Opowieść Wigilijna”, skeczy i kabaretów. Zapoznali się ze sztuką „Opowieść Wigilijna”, dzięki czemu w okresie świątecznym wcielili się w role postaci z opowieści Wigilijnej. Ponadto opracowali dwa skecze, „Wywiadówka-Nasza Kuba” i „Kwiaty”, które niejednokrotnie prezentowali na lokalnych imprezach. Ponadto ćwiczą tradycyjne kolędy i uczą się współczesnych pastorałek. W ramach zajęć ćwiczą role do przedstawień i skeczy, pracują nad charakteryzacją, scenografią i kostiumami do przedstawienia, śpiewają tradycyjne pieśni biesiadne, ogniskowe, itp., a także nowe współczesne piosenki. A dzięki prezentowaniu efektów swojej pracy szerszej publiczności podczas lokalnych imprez pokonują nieśmiałość oraz treść, a także rozwijają indywidualne zdolności i predyspozycje, podnosząc przy tym wszystkim swoją samoocenę i poczucie własnej wartości. Ponadto ofertę zajęć kulturalno- oświatowych wzbogaciły wyjazdy do kina, a także do Muzeum Ikon w Supraślu.

W ramach *treningu kulinarnego i samoobsługi* seniorzy kształtują postawę zaradności i umiejętności funkcjonowania w grupie, nabywają umiejętności pracy zespołowej i odpowiedzialności za wykonywane zadania (gotowania, pieczenia, przyrządzania), znają zasady BHP, wdrażając zasady bezpieczeństwa i higieny pracy podczas korzystania z narzędzi i urządzeń znajdujących się w kuchni i jadalni. Podtrzymują i rozwijają umiejętności manualne, zapoznają się z zasadami zdrowego odżywiania, fantazyjnie dekorują potrawy. Uczą się przygotowywania prostych potraw, deserów, ciast, sałatek, pizzy, zapiekanek, dekorowania potraw itp. Ponadto uczą się planowania i odpowiedniego przygotowania składników potrzebnych do sporządzanych potraw. Kształtują w sobie poczucie estetyki oraz higieny podczas przygotowywania posiłków. Seniorzy samodzielnie przygotowali tradycyjne Wigilijne potrawy na spotkanie opłatkowe w Dziennym Domu „Senior- WIGOR” w Łapach, zjedli wspólnie przygotowane śniadanie wielkanocne, ponadto w ramach warsztatów przygotowują potrawy na wewnętrzne święta i okoliczności, które odbywają się w domu. Seniorzy ćwiczą również pracę zespołową przy wydawaniu posiłków, uczą się kultury osobistej podczas posiłków, wspólnej kawy, a także na co dzień dbają o ład i porządek w kuchni i jadalni. Dzięki uczestnictwu w warsztatach wymieniają się doświadczeniami, przepisami na różne potrawy, a także poznają nowe przepisy na potrawy, które np. znajdują w internecie.

Monika Łapińska
Kierownik
Dziennego Domu „Senior-WIGOR”

Załącznik nr 5

Sprawozdanie z realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI

Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii za 2016 rok

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Łapy za 2016 rok obejmuje realizację zadań własnych gminy wynikających z art. 41 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku z późniejszymi zmianami. Skierowany jest on do mieszkańców Gminy Łapy zakłada kontynuację i rozwój dotychczasowych działań terapeutycznych i profilaktycznych.

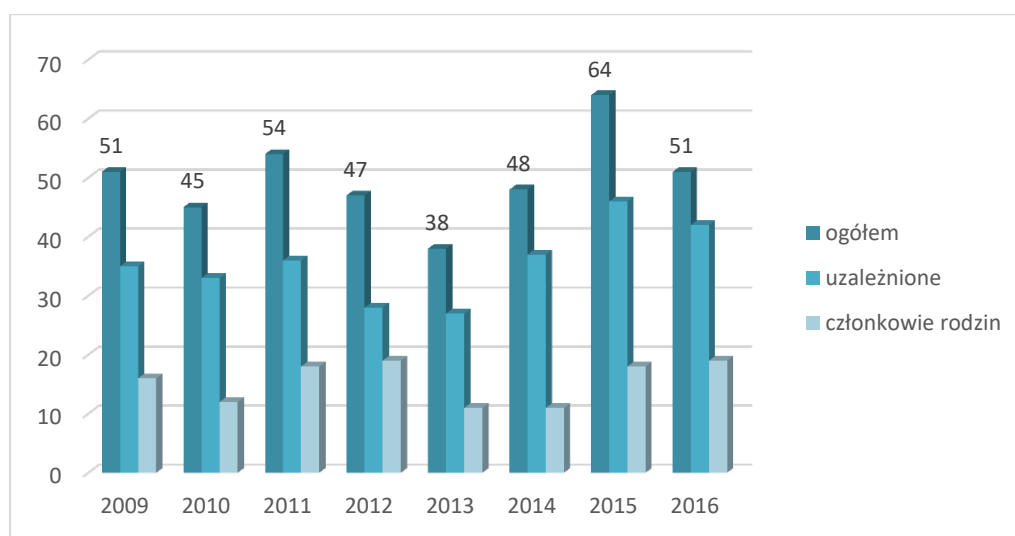
Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii systematycznie realizowane są w Gminie Łapy i stanowią ważny i trwały element profilaktyki społecznej w zakresie ochrony zdrowia. W/w zadania ujęte zostały w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i przyjęte przez Radę Miejską do realizacji Uchwałą Nr XV/124/15 z dnia 27 listopada 2015 roku. Celem nadrzędnym programu było zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszanie rozmiarów tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami. Działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych są działaniami długofalowym. Jednym z głównych działań w Gminnym Programie była szeroko pojęta profilaktyka i opieka nad dziećmi i młodzieżą. To głównie dzieci z rodzin, w których występują problemy alkoholowe ponoszą ogromne straty we wszystkich aspektach swego rozwoju. Rozwijają się u nich określone zaburzenia emocjonalne, a ponadto są często ofiarami przemocy w rodzinie. Stanowią również tzw. grupę ryzyka pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Program przeciwdziałania narkomanii kierowany jest do społeczności gminy ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych, gimnazjum i zespołu szkół ponad gimnazjalnych, które w okresie dorastania wykazują tendencje do zachowań ryzykownych. Z dokonanej oceny stanu zagrożenia narkomanią w szkołach wynika, iż w ostatnich latach na terenie działających szkół w gminie problem występuje. W ramach działań profilaktycznych każda szkoła realizuje własny program profilaktyki i uzależnień. Program ten koncentruje się na informowaniu uczniów o mechanizmach uzależnień, rozwijaniu umiejętności odpowiedzialnego podejmowania decyzji, radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych oraz rozwijania tych cech osobowościowych, które sprzyjają abstynencji.

Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi dziś bezsprzecznie jeden z poważniejszych problemów w naszym społeczeństwie. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców kraju i nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiary i niszczycielskie działanie dają się obserwować wśród klientów pomocy społecznej. Gmina i miasto Łapy niestety nie jest wolna od problemu alkoholizmu. Zadaniem Miejskiego Ośrodka pomocy Społecznej w Łapach jest udzielanie takiego wsparcia osobom i rodzinom, które umożliwi im samodzielną egzystencję, da szansę zaspokojenia podstawowych potrzeb, zapewni skuteczną realizację ról społecznych i stworzy możliwości rozwoju. Z 2901 beneficjentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach w 2016 roku 15 osób z rodzin ubiegających się o pomoc swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym.

Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Łapy systematycznie wzrasta. W 2006 r. wynosiła 199.000 zł, w 2009 r. wynosiła 240.587 zł, a w 2012 wyniosła 314.059 zł. w 2014 wynosiła 339.913 zł., natomiast w 2015 minimalnie zmalała gdyż wynosiła 302.863 zł, w roku 2016 wynosiła 363.780zł.

Poniższe dane Miejsko-Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ilustrują liczbę wezwań na posiedzenia podzespołu ds. rozmów z uzależnionymi.

Na przełomie lat 2009-2016 z danych Miejsko-Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ukazują ilościowe dane z wezwań na posiedzenia podzespołu ds. rozmów z uzależnionymi. Kształtowało się to następująco :

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podejmowane przez Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień działania.

Zadania i cele określone w programie inicjowane i realizowane przez Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W 2016 roku odbyło się:

- 1 posiedzenie ogólne (z udziałem wszystkich członków komisji);
  - 6 posiedzeń podzespołu ds. rozmów z wezwanymi osobami (uzależnionymi);
- Na posiedzenia komisji wezwanym było ogółem 51 osób, w tym:**

- 42 osoby uzależnione;
- 19 członków rodzin osób uzależnionych.

Decyzją komisji:

- 9 osób skierowano do Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnień w Białymstoku;
- 4 osoby zobowiązały się do podjęcia leczenia odwykowego stacjonarnego w Szpitalu Specjalistycznym w Choroszczy na Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkohol;
- 12 osób zmotywowano do udziału w mityngach grupy AA przy Klubie Abstynenta w Łapach;
- z 11 osobami przeprowadzono rozmowy edukacyjno-ostrzegawcze i poinformowano o szkodliwości i konsekwencjach nadużywania alkoholu;
- 4 osoby nie stawily się na wezwania komisji;

- członkom rodzin osób uzależnionych od alkoholu zaproponowano udział w terapii dla osób współuzależnionych w Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnień w Białymstoku, pomoc psychologa oraz uczestnictwo w grupach wsparcia Al.-Anon w Łapach oraz poinformowano o przysługujących im prawach jeśli w rodzinie występuje przemoc fizyczna lub psychiczna.

W 2016 roku odbyło się 7 posiedzeń podzespołu ds. kontroli punktów sprzedaży alkoholu, podczas których skontrolowano 21 punktów sprzedaży alkoholu i zaopiniowano wnioski w sprawie wydania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W 2016 roku w większości łapskich szkół prowadzone były diagnozy spożywania alkoholu i substancji odurzających na podstawie których, można określić rozmiary problemów wśród młodzieży.

Wszelkie działania w zakresie prowadzenia szeroko rozumianej profilaktyki (upowszechnianie sportu i rekreacji, programy profilaktyczne, itp.) są jedną z najskuteczniejszych form zapobiegania negatywnym zjawiskom występującym w placówkach oświatowych. Szczególnie ważną rolę odgrywają programy profilaktyczne, które realizowane są przez wszystkie szkoły na terenie Gminy i podlegają ciągłej ewaluacji, dzięki czemu na bieżąco uwzględniają istniejące w środowisku potrzeby. Zajęcia profilaktyczne na terenie szkół prowadzone są przez pedagogów szkolnych i psychologów i obejmują wybrane klasy. Ponadto prowadzone są zajęcia o charakterze wspierającym dla uczniów zagrożonych patologią i wykluczeniem społecznym w formie indywidualnej i grupowej w zależności od potrzeb.

W I Liceum Ogólnokształcącym zostały przeprowadzone badania problematyki używek - alkoholu, narkotyków, papierosów. W badaniach ankietowych brali udział uczniowie klas I i II, łącznie -50 uczniów. Uzyskano następujące informacje:

- 27 uczniów miało kontakt z alkoholem,
- 29 uczniów stwierdziło, że nie miało problemu z kupowaniem alkoholu w sklepie,
- 3 uczniów przyznaje, że pali papierosy (w/w uczniowie zaczęli palić w wieku: 9, 12, 14 lat),
- Uczniowie zapytani o to jakie tematy zajęć wychowawczo-profilaktycznych ich interesują najczęściej wybierali uzależnienia od alkoholu i palenie papierosów.

Przeprowadzone badania ankietowe pokazały, że młodzież ma coraz łatwiejszy dostęp do używek.

W większości łapskich szkół prowadzone są zajęcia o charakterze profilaktycznym, którego realizatorami byli: wychowawcy klas oraz pedagodzy szkolni, jak i pedagog z Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Łapach. Odbywają się pedagogizacje rodziców, projekcje filmów edukacyjnych, happeningi i dni sportu promujące zdrowy styl i życie wolne od nałogów. Powyższe wyniki przeprowadzanych ankiet wskazują potrzebę kontynuacji zajęć profilaktycznych na godzinach wychowawczych dotyczących problematyki używek : przyczyn oraz skutków ich stosowania.

W Szkole Podstawowej nr 2 przeprowadzono wśród uczniów klas V i ich rodziców ankietę „Wpływ massmediów na postawy dzieci” oraz omówiono ich wyniki. Zorganizowano szkolenia przez specjalistów dla rodziców „Jak radzić sobie ze współczesnymi uzależnieniami najmłodszych- dopalacze, komputer, TV...”. Kolejne szkolenie dotyczyło tematyki „Nadwaga dzieci. Przyczyny, jak pomóc dziecku przezwyciężyć trudności”.

W ramach pracy profilaktyczno-wychowawczej w Zespole Szkół Mechanicznych w

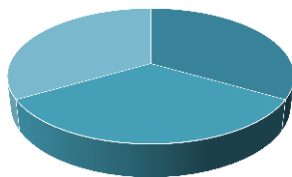
Łapach realizowane były następujące działania:

- W szkole przeprowadzono diagnozę zagrożenia środkami psychoaktywnymi. Wzięły w niej udział wszystkie klasy pierwsze, drugie i trzecie. Na podstawie diagnozy opracowano tematykę zagadnień do zrealizowania w klasach, w których pojawiły się wskazania świadczące o kontaktach z używkami oraz wykorzystano je przy pisaniu szkolnego programu profilaktyki.
- W szkole przeprowadzone były zajęcia o charakterze profilaktycznym. Realizatorami byli: wychowawcy klas, pedagog szkolny, pedagog z Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Łapach
Tematyka zajęć: „Uzależnienie, czy mnie dotyczy?”, „Uzależnienia, jak rozpoznać, jak zrozumieć”. W klasach pierwszych i drugich przeprowadzono lekcje wychowawcze na temat „Narkotyki i dopalacze uzależniają i szkodzą memu zdrowiu i życiu”.
- Uczniowie klasy drugiej brali udział w Programie profilaktycznym „ARS czyli jak dbać o miłość?”
- Odbyły się wywiady profilaktyczne dla rodziców na temat „Bliżej siebie dalej od uzależnień”, „Nowe, dostępne zagrożenia- dopalacze i sterydy”
- W szkole był przeprowadzony konkurs profilaktyczny na plakat pod hasłem „Świat bezpieczny wolny od uzależnień”
- W ramach profilaktyki palenia tytoniu w klasach odbyły się pogadanki na temat „Papierosy ukryta prawda”, zajęcia połączone z prelekcją filmu na temat „Nikotyna legalny narkotyk”
- W klasach pierwszych i drugich odbyły się spotkania z przedstawicielem Komisariatu Policji w Łapach na temat „Aspekty prawne najczęściej popełnianych wykroczeń i przestępstw przez młodzież”

Szkoła Podstawowa w Łupiance Starej realizowała program edukacji antynikotynowej „Nie pal przy mnie proszę” propagującej zdrowy styl życia i uwrażliwiającej na szkodliwość palenia papierosów w obecności dzieci. Ukazano szkodliwość działania dymu papierosowego na zdrowie zarówno osób palących, jak i przebywających w ich towarzystwie. Szczególnie podkreślany był problem palenia biernego, gdy dzieci przebywają w pomieszczeniach, w których dorośli palą papierosy. W związku z tym odbyło się spotkanie uczniów z pielęgniarką szkolną na ten temat. Uczniowie chętnie dzielili się swoimi spostrzeżeniami, otrzymali ulotki informacyjne oraz elementy odblaskowe z napisem: „Nie pal przy mnie, proszę”

W **Gimnazjum Nr 1 w Łapach** w ramach pracy profilaktyczno- wychowawczej przeprowadzono badania ankietowe dotyczące poczucia bezpieczeństwa uczniów ze względu na różnego rodzaju zagrożenia. W badaniu wzięło 195 osób z klas I, II I III , Co stanowi 52% wszystkich uczniów. Ankieta ukazała, iż 87,2% badanych czuje się w szkole bezpiecznie. Uczniowie na okazywaną przemoc nie reagują przemocą: unikają konfrontacji.

NA OKAZYWANĄ PRZEMOC NIE REAGUJA PRZEMOCĄ WOLA:

■ Unikają konfrontacji ■ ignorują zaczepki ■ rozwiązują konflikty bez przemocy ■

Znacząca liczba uczniów nie otrzymała w szkole propozycji środków uzależniających:

- Narkotyków- 94,36%
- Alkoholu – 88,72%
- Papierosów – 78,97%

Najczęściej uczniom proponowano papierosy- 39 osób, z czego największy odsetek to uczniowie klas III.

Do otrzymania alkoholu przyznaje się 19 uczniów, co stanowi niecały 10% ogółu. Do propozycji otrzymania środków odurzających przyznaje się 9 osób, są to chłopcy klas III .

Otrzymane propozycje nie są równoznaczne z przyjęciem.

Żaden z badanych uczniów nie eksperymentował z dopalaczami i nie używał środków odurzających. Gimnazjaliści częściej niż w poprzednich latach rozmawiają z rodzicami na temat zagrożeń. W przypadku zagrożeń najczęściej uczniów poinformowałoby rodziców i wychowawcę o zaistniałej sytuacji.

Ponadto w ramach pracy profilaktyczno-wychowawczej w szkole realizowane są rokrocznie następujące działania :

- Program profilaktyczno-edukacyjny „Nie bądź obojętny”
- Program profilaktyczny „Papierosom powiedz NIE”
- Przeciwalkoholowy program profilaktyczny „Szkola dobrego wyboru”
- Zajęcia profilaktyczno-edukacyjne z wykorzystaniem wideoteki
- Prezentacje multimedialne na szkolnym telebimie
- Program „Trzymaj formę” promujący zdrowy styl życia.
- Wywiadowki profilaktyczne dla rodziców
- Prewencyjne spotkania z asystentem policji ds. nieletnich
- Godziny wychowawcze poświęcone problemom współczesnych uzależnień.

W **Zespole Szkół w Łapach** prowadzone były działania mające na celu diagnozę sytuacji szkolnej: sięgania uczniów po substancje psychoaktywne, przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, innych problemów wychowawczych. W związku z tym prowadzono :

- obserwacje uczniów,
- wywiady z nauczycielami, rodzicami, uczniami,
- dopracowano procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych,
- na bieżąco współpracowano z instytucjami wspierającymi szkołę (Komisariat Policji, Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną, Świetlica Socjoterapeutyczną, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Stowarzyszeniem przyjaciół Osse).
- współpracowano z kuratorami sądowymi z Sądu Rejonowego - uczniowie mający nadzór kuratorski, bądź nadzór nad rodziną , uczniowie zagrożeni niedostosowaniem społecznym.

Działania realizowane w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów:

- Podczas lekcji biologii i przyrody pogłębianie wiedzy uczniów na temat uzależnień,
- Warsztaty z asystentem ds. nieletnich z Komisariatu Policji w Łapach organizowane co roku dla uczniów klas III gimnazjum- prelekcja o odpowiedzialności prawnej,
- Spotkania z psychologiem z MOPS w Łapach na temat uzależnień, zapoznanie z negatywnymi skutkami stosowania używek: dla klas IV-VI w szkole podstawowej, dla klas I-III gimnazjum oraz podczas wywiadówki dla rodziców i nauczycieli,
- Spotkanie rodziców i nauczycieli z pedagogiem z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Łapach- prelekcja dotycząca uzależnień, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych- „Kochać i wymagać”,
- Szkolenie Rady Pedagogicznej przez psychologa z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Łapach- „Uzależnienia- co może niepokoi w zachowaniu uczniów?”,
- Propagowanie zdrowego stylu życia:
  - a. Realizacja programów:
    - „Nie pal przy mnie proszę”- klasy I-III SP
    - „Mały Mistrz” – klasa I SP
    - „Umiem pływać”- klasa III a i III b SP
  - b. Tematyka godzin wychowawczych (m.in. o uzależnieniach, radzeniu sobie z emocjami, choroby, pasje)
  - c. Wdrażanie uczniów do aktywnego spędzenia czasu na rajdach rowerowych, wycieczkach.
- Wykonanie plakatu „Wolni od dymu”- co roku w ramach Światowego Dnia bez Tytoniu,
- Cykliczne spotkania z funkcjonariuszami Policji w ramach działań – „Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczne wakacje”
- W zachowaniu bezpieczeństwa w szkole pomocy jest monitoring (dzięki któremu łatwiej i precyzyjniej jest dotrzeć do rozwiązywania problemu)
- Uczniowie klasy III gimnazjum wzięli udział w warsztatach pt. "Otwórz szeroko oczy! Przeciwdziałamy uzależnieniom od substancji psychoaktywnych (marihuany, amfetaminy i dopalaczy) w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Łapach. Warsztaty poświęcone były głównie uzależnieniom od najpopularniejszych środków odurzających: marihuany, amfetaminy i dopalaczy. Głównym ich celem było podniesienie poziomu świadomości zagrożeń i przekazanie wiedzy niezbędnej do prawidłowej oceny zagrożeń i destrukcyjnych skutków wszelkich używek. Zajęcia miały też na celu wywołanie refleksji nt. współczesnych zachowań negatywnych w środowisku ludzi młodych.
- Nauczyciele wzięli udział w konferencjach dotyczących zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży:
  - „Dopalacze- diagnoza, profilaktyka, pomoc”
  - „ Jak sprawić, by uczniowie w klasie czuli się bezpiecznie?”

W Zespole Szkół w Płonce Kościelnej zorganizowano prelekcje dla rodziców „Dobre Wychowanie- co to znaczy w XXI wieku?”. Prowadzona była przez pracownika PPP w Łapach. Prowadzono pedagogizację rodziców poprzez artykuły profilaktyczne w „Poradniku dla Rodziców” na szkolnej stronie internetowej („Dopalacze- osłona piekła” , „Apel do Rodziców”)

W środę 25.05.2016r. obchodzono Światowy Dzień Bez Papierosa. W tym dniu klasy I-VI SP oraz I-III Gimnazjum uczestniczyły w plebiscycie na klasę najbardziej zaangażowaną w

obchody tak ważnego dla zdrowia święta. Imprezę rozpoczęły uczennice klasy V zapoznając resztę społeczności uczniowskiej z ciekawostkami dotyczącymi zgubnych skutków palenia papierosów oraz e-papierosów. Kolejno swoje wystąpienia przedstawiły wszystkie klasy. Jury obejrzało scenki, przedstawienia, wysłuchało piosenek oraz podziwiała twórczość plastyczną. Wszystkie działania miały ten sam cel: profilaktykę palenia tytoniu. Uczniowie i ich wychowawcy włożyli wiele wysiłku w przygotowanie się do tak ważnego w kalendarzu profilaktycznym dnia. Wybór klasy najbardziej zaangażowanej w obchody Światowego Dnia Bez Papierosa był bardzo trudny, dlatego każda klasa biorąca udział w tym wydarzeniu otrzymała dyplom oraz słodczyce.

Szkoła Podstawowa w Łupiance Starej realizowała program edukacji antynikotynowej „Nie pal przy mnie proszę” propagującej zdrowy styl życia i uwrażliwiającej na szkodliwość palenia papierosów w obecności dzieci. Ukazano szkodliwość działania dymu papierosowego na zdrowie zarówno osób palących, jak i przebywających w ich towarzystwie. Szczególnie podkreślany był problem palenia biernego, gdy dzieci przebywają w pomieszczeniach, w których dorośli palą papierosy. W związku z tym odbyło się spotkanie uczniów z pielęgniarką szkolną na ten temat. Uczniowie chętnie dzielili się swoimi spostrzeżeniami, otrzymali ulotki informacyjne oraz elementy odblaskowe z napisem: „Nie pal przy mnie, proszę”.

W Szkole Podstawowej nr. 1 w Łapach przeprowadzono prelekcje:

- „Wpływ właściwego odżywiania się na sukces dziecka w szkole”
- „Jak zapobiegać zrachowaniom ryzykownym podejmowanym przez dzieci i młodzież”
- „Odpowiedzialność nieletnich za popełnione czyny karalne”

W klasach I-III realizowany jest program „Nie pal przy mnie proszę” a w klasach IV program: „Znajdź właściwe rozwiązanie”.

Systematycznie przeprowadzane są ankiety dotyczące tematyki alkoholu, substancji odurzających, narkotyków, nikotyny.

Z danych **Komisariatu Policji w Łapach** na rok 2016 wynika:

Liczba przeprowadzonych interwencji domowych – 741

- w tym dotyczące przemocy domowej – 202

- w tym z udziałem osób nietrzeźwych -155

Liczba interwencji z użyciem Niebieskiej Karty -154

Liczba ofiar przemocy domowej ogółem – 180

- w tym:

Kobiety – 140

Mężczyźni – 22

Dzieci – 18

Liczba sprawców przemocy domowej ogółem – 159

- w tym:

Kobiety – 7

Mężczyźni – 151

Dzieci – 1

Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu – 93

- w tym doprowadzonych do Izby Wytrzeźwień – 54

Liczba zatrzymanych kierowców w stanie nietrzeźwym – 88

Funkcjonariusze **Komisariatu Policji w Łapach** przez cały rok przeprowadzali cykliczne spotkania profilaktyczne z dziećmi i młodzieżą ze szkół z terenu działania jednostki, których tematem była problematyka zażywania środków odurzających, spożywania alkoholu oraz palenia papierosów. Zarówno Asystent ds. Nieletnich i Patologii jak i dzielnicowi podczas spotkań z uczniami informowali o odpowiedzialności prawnej nieletnich związanej z czynami karalnymi oraz przejawami demoralizacji, związanymi bezpośrednio z używaniem w/w substancji. Prowadzili też rozmowy na temat przyczyn i ewentualnych możliwości zapobiegania tego typu zachowaniom. Podczas wizyt w szkołach zachęcano w szczególności pedagogów do informowania Policji o wszelkich zauważonych czynach karalnych oraz przejawach demoralizacji związanych z w/w zjawiskami, dając tym samym sygnał, że nie ma przyzwolenia na takie zachowania.

Faktycznie na realizację **Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2016 roku** wydatkowano kwotę 363780 zł w tym 7 000 na działania związane z przeciwdziałaniem narkomanii. Program realizowany był przy współudziale osób fizycznych i prawnych, instytucji rządowych i samorządowych, Policji, Sądów, szkół i placówek oświatowych, MOPS, organizacji pozarządowych zajmujących się profilaktyką i rozwiązaniem problemów alkoholowych, edukacją, kulturą, pomocą społeczną, sportem i rekreacją oraz propagowaniem trzeźwości.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2016 roku zgodnie z przepisami prawa realizował zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, ukierunkowany był na kształtowanie odpowiedniej polityki społecznej, w szczególności: działalności wychowawczej i informacyjnej, ograniczaniu dostępności do alkoholu, leczeniu, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od alkoholu, zapobieganiu negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwaniu, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz tworzeniu warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się do spożywania alkoholu. Zadania programu są zadaniami własnymi gminy w obszarze profilaktyki i terapii uzależnień i obejmują działania w ramach lokalnych potrzeb wynikających z diagnozy problemu.

§	Kwota	Opis wydatku
4170	4 318	Komisja alkoholowa
4300	2 681	Opłaty bankowe

Rozdział 85154

§	Kwota	Opis wydatku
4010	207 527zł	Płace pracowników
4040	19 334 zł	„13”
4110	38 233zł	ZUS
4120	4 641zł	FP
4140	7 748 zł	PFRON
4170	2 871zł	Komisja alkoholowa
4210	24 159 zł	Artykuły dekoracyjne, biurowe, papiernicze, wyposażenie
4220	2 500 zł	Artykuły spożywcze
4230	150 zł	Zakup leków do apteczki
4260	18 513 zł	Ogrzewanie CO
4270	5 472zł	Naprawy
4300	15 413zł	Odpady komunalne, Przewóz osób Składki

4360	1981 zł	Usługi telefoniczne
4430	577 zł	Ubezpieczenie
4440	7 657 zł	ZFŚS

\

Małgorzata Wasilewska

Przewodnicząca Komisji

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Załącznik nr 6
Informacja z realizacji Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów
Społecznych Miasta i Gminy Łapy na lata 2014-2021

INFORMACJA Z REALIZACJI
Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Łapy
na lata 2014-2021

MISJA

**GMINA ŁAPY - BOGATA W RODZINY, DBAJĄCA O MŁODZIEŻ, DZIECI I OSOBY
STARSZE.**

**GMINA - OTWARTA NA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ SPOŁECZNIE I EKONOMICZNIE
ORAZ ŚWIADOMA WŁASNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.**

Poniższa informacja została skonstruowana przez Zespół ds. Opracowania Strategii. Zawiera najważniejsze zadania zrealizowane przez społeczność.

Lp.	Kierunki działań wybrane z celów strategii	Efekty działań/ wskaźniki realizacji	Instytucje odpowiedzialne i zaangażowane	Realizacja Strategii w 2016 r.
CEL STRATEGICZNY I: WSPIERANIE RODZIN I ZAPOBIEGANIE KRYZYSOM W RODZINACH				
1	Wdrażanie nowych, efektywnych rozwiązań pomocowych, projektów kierunkowych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wdrożenie Karty Dużej Rodziny w 2014 roku. 2. Zwiększenie liczby miejsc w żłobkach, przedszkolach, alternatywnych formach opieki. 3. Realizacja kontraktów rodzinnych i socjalnych. 4. Realizacja programu operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020. 	jednostki samorządu miejskiego, powiatowego oraz ich jednostki organizacyjne, MOPS, PCPR, MKRPA, placówki oświatowe, poradnie, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, parafie, media	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja Karty Dużej Rodziny. 2. Realizacja Programu Rodzina 500+ 3. Prowadzenie Klubu URWISA przez Stowarzyszenie KUL-Turysta. 4. Realizacja kontraktów socjalnych w ramach projektów dofinansowanych z UE i MRPiPS. 5. W ramach Podprogramu 2015 POPŻ z pomocy żywnościowej łącznie skorzystało 719 rodzin tj. 1698 osób i przekazano 7956 paczek żywnościowych. W ramach Podprogramu 2016 z pomocy żywnościowej do końca grudnia 2016 skorzystało 1300 osób.
2	Zintensyfikowanie i rozwój form pracy socjalnej i asystentury rodzinnej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie/zwiększenie zatrudnienia asystentów rodzinnych. 2. Wprowadzenie specjalizacji pracowników socjalnych. 3. Wdrażanie rozwiązań aktywnej integracji w sołectwach i miejscowości gminnej. 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie zatrudnienia asystentów rodziny. 2. Realizacja pracy socjalnej w środowisku – organizowanie społeczności lokalnej 3. Udział mieszkańców poszczególnych sołectw w realizowanych projektach dotyczących aktywnej integracji.
3	Zwiększenie dostępności do specjalistów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozyskanie kadry specjalistycznej dla gminy. 2. Wsparcie kadry w doksztalcaniu. 3. Dostosowanie godzin działających usług, punktów na rzecz rodziny do potrzeb środowiska. 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość uzyskania poradnictwa prawnego, psychologicznego, w zakresie mediacji, języka migowego. 2. Przekazywanie informacji o bieżących szkoleniach, kursach realizowanych przez np. ROPS w Białymstoku. 3. Możliwość umówienia się w ramach potrzeby z pracownikiem MOPS po godzinach urzędowania.
4	Tworzenie warunków	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie finansowe i kadrowe 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie socjoterapii w Świetlicy

	do realizacji programów socjoterapeutycznych.	<p>programów socjoterapii.</p> <p>2. Wzrost liczby dzieci i dorosłych objętych programami socjoterapii.</p> <p>3. Wdrażanie programów rekomendowanych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</p>		Socjoterapeutycznej – 75 dzieci.
Lp.	Kierunki działań wybrane z celów strategii	Efekty działań/ wskaźniki realizacji	Instytucje odpowiedzialne i zaangażowane	Realizacja Strategii w 2016 r.
CEL STRATEGICZNY II: ROZWÓJ RYNKU PRACY I POMOCY OSOBOM BEZROBOTNYM				
5	Promocja i wspieranie rodzinnego biznesu, agroturystyki i innych usług wykorzystujących lokalny potencjał sołectw, położenie i produkty lokalne.	<p>1. Zorganizowanie i przeprowadzenie konkursu na Społeczny Biznes, konkursu na przedsiębiorstwo społeczne, produkt lokalny.</p> <p>2. Inicjowanie i organizowanie wydarzeń związanych z lokalnymi produktami.</p> <p>3. Organizacja szkoleń i edukacji dla lokalnych sołectwa i gospodarstw rolnych.</p> <p>4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych w partnerstwach z sołectwami, organizacjami na rozwój rodzinnych firm, agroturystyki.</p> <p>5. Udział w szkoleniach dla pracowników samorządu/ngo w obszarze ekonomii społecznej- minimum raz w roku, zakończone wspólnie wypracowanym projektem.</p>	jednostki samorządu miejskiego, powiatowego oraz ich jednostki organizacyjne, MOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, parafie, podmioty ekonomii społecznej, media, uczelnie wyższe i instytucje badawcze, szkoleniowe, poradnie, PUP Filia w Łapach	<p>1. Przeprowadzenie konkursu na produkt lokalny.</p> <p>2. Organizacja Dożynek Gminnych.</p> <p>3. Organizacja szkoleń, kursów dla osób poszukujących zatrudnienia lub chcących się przekwalifikować.</p> <p>4. Udział w szkoleniach dla pracowników samorządu/ngo w obszarze ekonomii społecznej organizowanych przez ROPS w Białymstoku.</p>
6	Rozwój usług społecznych – edukacja, terapia, zdrowie.	<p>1. Ustalenie zakresu usług niezbędnych w sołectwach dla poszczególnych grup rodzin, osób.</p> <p>2. Przygotowanie liderów i animatorów do</p>		<p>1. Realizacja pracy socjalnej w środowisku lokalnym.</p> <p>2. Organizacja społeczności lokalnej poprzez wdrażanie nowatorskich rozwiązań.</p>

		<p>pracy w lokalnych środowiskach – pomoc trenerska i szkoleniowa.</p> <p>3. Wykorzystanie kompetencji nauczycieli gminnych do edukacji, terapii, biznesu, ekonomii społecznej – szkolenia zmieniające kwalifikacje.</p> <p>4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych w partnerstwach z sołectwami, organizacjami na rozwój usług.</p>		<p>3. Realizacja przez nauczycieli zagadnień z zakresu edukacji, ekonomii społecznej i biznesu podczas godzin wychowawczych.</p>
7	<i>Budowa sieci współpracy między instytucjami i organizacjami pracującymi na rzecz rynku pracy</i>	<p>1. Organizacja spotkań i platform wymiany doświadczeń w zakresie lokalnego rynku pracy.</p> <p>2. Uruchomienie/prowadzenie stałych partnerstw na rzecz rynku pracy i pomocy osobom bezrobotnym.</p> <p>3. Prowadzenie stron WWW i upowszechnianie projektów, pomysłów podczas spotkań w sołectwach.</p>		<p>1. Organizacja Łąpskiego Forum Rynku Pracy.</p> <p>2. Zawiązanie wieloletniego partnerstwa pomiędzy MOPS w Łapach a PUP w Białymstoku w zakresie działań aktywnej integracji.</p> <p>3. Kontynuowanie poradnictwa w zakresie działalności gospodarczej przez Inkubator Przedsiębiorczości.</p> <p>4. Kontynuacja działalności CIS i KIS.</p>
Lp.	Kierunki działań wybrane z celów strategii	Efekty działań/ wskaźniki realizacji	Instytucje odpowiedzialne i zaangażowane	Realizacja Strategii w 2016 r.
CEL STRATEGICZNY III: WZMOCNIENIE SYSTEMU WSPARCIA I AKTYWNOŚCI OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
8	Adaptacja lokali miejskich na potrzeby społeczne.	<p>1. Przygotowanie instytucji, podmiotów ekonomii społecznej do adaptacji lokali.</p> <p>2. Wytypowanie lokali gminnych przez Radę Miejską dla osób potrzebujących (bezdomnych, niepełnosprawnych, ofiar przemocy i innych wraz z zaangażowaniem tych grup).</p> <p>3. Podjęcie działań zmierzających do uruchomienia ZAZ – pozyskanie organizatora, środków i zaplanowanie misji.</p>	<p>jednostki samorządu miejskiego, powiatowego oraz ich jednostki organizacyjne, MOPS, PCPR, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, parafie, poradnie, podmioty ekonomii społecznej, media, uczelnie wyższe</p>	<p>1. Funkcjonowanie Dziennego Domu „Senior-WIGOR” w Łapach.</p> <p>2. Realizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.</p> <p>3. Zwiększenie ilości miejsc w Środowiskowym Domu Samopomocy dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów obejmujących wsparciem osoby starsze i niepełnosprawne.</p>

		4. Uruchomienie rodzinnych domów dla osób starszych i niepełnosprawnych. 5. Wykorzystanie zasobów gminy- CIS, spółdzielnia socjalna do remontów i adaptacji bazy lokalnej, w tym do likwidacji barier	i instytucje badawcze, szkoleniowe, placówki służby zdrowia	
9	Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i grup nieformalnych działających na rzecz osób zależnych.	1. Włączenie zadań na rzecz osób zależnych do Programu Współpracy z NGO. 2. Wsparcie dotacyjne i merytoryczne przedsięwzięć skierowanych do osób zależnych przez samorząd. 3. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań.		1. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów obejmujących wsparciem osoby starsze i niepełnosprawne: Prowadzenie Klubu Seniora „Po drugiej stronie tęczy”.
Lp.	Kierunki działań wybrane z celów strategii	Efekty działań/ wskaźniki realizacji	Instytucje odpowiedzialne i zaangażowane	Realizacja Strategii w 2016 r.
CEL STRATEGICZNY IV: ROZWÓJ ZASOBÓW SPOŁECZNYCH I INTEGRACJI				
10	Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną.	1. Wspieranie wypoczynku rodzinnego; 2. Współorganizowanie i promowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, konkursów, spartakiad itp. 3. Współorganizacja wydarzeń z ngo, grupami i społecznościami lokalnymi.	jednostki samorządu miasta, powiatu oraz ich jednostki organizacyjne, MOPS, PCPR, poradnie, grupy nieformalne, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, parafie, podmioty ekonomii społecznej, media, SP ZOZ, NZOZ	1. Współorganizacja takich imprez jak: ”Letnia Przychodnia pod Chmurką”, Dni Łap, Festyn „Łap lato”, Dzień Suma w Bokinach, Narwiański Zajazd Szlachecki w Łapach Szolajdach, Dożynki Gminne z produktem lokalnym, happening „Otwórz oczy zareaguj przeciwko przemocy”, Dzień Rodziny. 2. Organizacja wypoczynku letniego.
11	Wykorzystywanie różnorodnych form komunikacji ze społecznością w celu efektywnego wykorzystania obiektów gminnych.	1. Ogłoszenia i informacje w gazetach lokalnych, Internecie, w tym strony urzędu i ngo, 2. Organizacja spotkań/warsztatów ze społecznością, gry miejskie itp. 3. Wykorzystanie potencjału lokalowego i zasobów kadrowych szkół, instytucji szkoleniowych i organizacji do		1. Poświęcanie uwagi działalności informacyjno-wydawniczej: Gazeta Łapska, katalogi, albumy, foldery. 2. Organizacja spotkań ze społecznością lokalną obejmującą tematykę: problemy i potrzeby mieszkańców, zagrożenia, przemoc w rodzinie itp.

		lokalnych działań.		3. Wykorzystanie potencjału lokalowego i zasobów kadrowych szkół, instytucji szkoleniowych i organizacji do lokalnych działań.
Lp.	Kierunki działań wybrane z celów strategii	Efekty działań/ wskaźniki realizacji	Instytucje odpowiedzialne i zaangażowane	Realizacja Strategii w 2016 r.
CEL STRATEGICZNY V: BUDOWANIE SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA				
12	Rozwój działań alternatywnych na rzecz młodzieży.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca streetworkerów i młodzieży w obszarze rozwoju zainteresowań/kultury . 2. Opracowanie założeń do pracy z młodzieżą w gminie. 3. Przygotowanie i szkolenie streetworkerów. 4. Wdrożenie programów alternatywnych dla młodzieży wspólnie z nią wypracowanych. 	<p>jednostki samorządu miasta, powiatu oraz ich jednostki organizacyjne, MOPS, PCPR, MKRPA, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, parafie, podmioty ekonomii społecznej, media, poradnie, policja, straż pożarna, NZOZ, policja, prokuratura</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działań środowiskowych przez wychowawców podwórkowych, wychowawców podwórkowych, animatorów. 2. Wdrożenie programów alternatywnych dla młodzieży wspólnie z nią wypracowanych w zakresie zajęć sportowych i rozwoju zainteresowań. 3. Organizacja ferii zimowych, półkolonii. 4. Realizacja projektu „Teatr jest tym, co istnieje na jego scenie”
13	Wzrost liczby patroli w gminie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Określenie i utrzymanie liczby patroli na poziomie zapewniającym bezpieczeństwo mieszkańców. 2. Wsparcie finansowe przez samorząd działań z zakresu bezpieczeństwa. 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie patroli na poziomie zapewniającym bezpieczeństwo mieszkańców.

Załącznik nr 7

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2014-2016

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2014-2016

Asystentura rodziny polega na zindywidualizowanej pracy „w” rodzinie, „z” rodziną, „dla rodziny”.

W roku 2016 pomocą 4 asystentów rodziny zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łapach objętych było 57 rodzin zamieszkujących teren gminy Łapy, w których przebywało 102 dzieci. Rozpoczynając współpracę z asystentem rodziny - rodzina podpisuje plan pracy. Plan pracy zawiera cele i efekty dostosowane do diagnozy sytuacji rodziny.

Biorąc pod uwagę złożoność problemów występujących w rodzinach objętych wsparciem asystentów rodziny, to codzienne problemy socjalne najbardziej przytłaczają rodzinę, pochłaniają jej uwagę, powodują brak poczucia bezpieczeństwa. Do przykładów spraw, jakimi asystenci zajmowali się w toku swojej pracy w roku 2016 zaliczyć należy w głównej mierze: zwiększenie zasobów finansowych na bieżące funkcjonowanie rodziny, sprawy mieszkaniowe: zadłużenia w opłatach, media; realizacja zaległych i bieżących spraw urzędowych; dostęp do lekarzy i innych specjalistów; realizacja uprawnień: renty, emerytury, świadczenia rodzinne, ubezpieczenia, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności; pomoc dzieciom: świetlica, dożywianie w szkole, pomoc w odrabianiu lekcji; kontakty ze służbami i instytucjami: policja, Sąd, kuratela sądowa, szkoła, administracja itp.

Istotne jest również podejmowanie przez asystentów rodziny działań mających na celu podnoszenie umiejętności wychowawczych rodziców oraz wypełnianie przez nich obowiązków na rzecz domu i rodziny. Nie należy również zapominać o uzupełnianiu wykształcenia i poszukiwaniu pracy. I tak, asystenci udzielali pomocy w: poprawie relacji wewnątrzrodzinnych, motywowali do korzystania z poradnictwa rodzinnego, do udziału w terapii uzależnień i w szkołach dla rodziców doskonalących umiejętności wychowawcze, w kursach zawodowych, poszukiwaniu pracy), prowadzili pogadanki dotyczące umiejętności gospodarowania budżetem domowym, higieny, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego.

Poniżej przedstawiono tabelę dotyczącą rodzin objętych pomocą asystenta w 2016 roku.

Liczba rodzin objętych pomocą w formie asystenta rodziny w 2016 roku	57
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę w 2016 roku, w tym:	11
• ze względu na poprawę funkcjonowania	6
• ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	2

• ze względu na brak efektów	3
• ze względu na zmianę metody pracy	0
liczba dzieci w tych rodzinach:	102
• przebywających w domu	98
• przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej	4
rodziny wielodzietne	9
rodziny niepełne	24
rodziny, w których wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty”	2

Tabela 1 Liczba rodzin objętych pomocą w formie asystenta rodziny w 2016 roku

Asystent rodziny po zakończeniu pracy przez okres 6 miesięcy monitoruje sytuację w rodzinie.

W 2016 roku na podstawie postanowienia Sądu do współpracy z asystentem zobowiązanych była 1 rodzina.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom zgłaszanym przez rodziny objęte wsparciem, asystenci rodzin zrealizowali program profilaktyczny „Tu i tam- z asystentem rodziny nie jesteś sam!”. Program skierowany był zarówno do dzieci jak i rodziców i koncentrował się w głównej mierze na wzmacnianiu więzi pomiędzy dziećmi i znaczącymi dla nich osobami dorosłymi.

Główne cele programu to :

- kształtowanie kompetencji rodziców w zakresie:
  - prowadzenia gospodarstwa domowego
  - wychowania i opieki
  - dbania o zdrowie
- reintegracja społeczna rodzin
- wymiana doświadczeń.

Zgodnie z założeniami Programu zorganizowano:

- treningi: umiejętności wychowawczych, higieniczne, kulinarne, kompetencji społecznych
- indywidualne poradnictwo i warsztaty z zakresu prawa obejmujące przekazanie rodzinie informacji o powszechnie obowiązującym prawie oraz o praktyce jego stosowania, w szczególności poprzez: podanie i omówienie odpowiednich przepisów, przekazanie wzorów pism prawnych, sporządzenie projektu pisma procesowego; konsultacji w ramach specjalistycznego poradnictwa prawnego udzielono 18 rodzinom.
- indywidualne poradnictwo i warsztaty z psychologiem realizowane poprzez: porady – ukierunkowane na określenie odpowiedniej formy pomocy, konsultacje psychologiczne – rodzinne i indywidualne, diagnozę psychologiczną, psychoedukację w zakresie prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich ; wsparcia w ww. zakresie udzielono 21 rodzinom.
- II Łąpski Dzień Asystenta Rodziny pod hasłem „Biesiada indiańska”. Podczas spotkania przedstawiono specyfikę pracy asystenta rodziny, dystrybuowano materiały informacyjne, a dla najmłodszych przygotowano liczne gry i zabawy. Celem imprezy było zacieśnienie więzi rodzinnych.

Ponadto asystenci rodziny aktywnie włączyli się w przygotowanie i realizację takich przedsięwzięć jak:

- Dzień Rodziny w Płonce Kościelnej- asystenci rodziny przygotowali konkursy, gry i zabawy dla najmłodszych uczestników spotkania;
- Szkolenie „Przemoc w rodzinie a problematyka alkoholowa”, w którym poza specjalistami różnych dziedzin udział wzięli członkowie rodzin objętych formą wsparcia jaką jest asystentura rodzinna. Celem spotkania było wskazanie instytucji świadczących pomoc, wymiana doświadczeń; dystrybuowane były materiały informacyjne
- Kampania społeczna pod hasłem „Nie wiedzieć, to być w zagrożeniu”- asystenci rodziny zorganizowali konkurs plastyczny dla dzieci z rodzin zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego pod hasłem „Poprzestawiaj ze mną świat”. Konkurs poprzedzony został pogadanką nt. zagrożeń współczesnego świata. Założeniem spotkania było rozwijanie u dzieci umiejętności psychospołecznych, właściwej komunikacji, radzenia sobie z trudnościami, uświadomienie zagrożeń jakie mogą wynikać z ich nieprzemysłanych zachowań. W konkursie wzięło udział 28 dzieci, laureatów nagrodzono.
- Happening pod hasłem „Otwórz oczy- zareaguj przeciwko przemocy”- asystenci zaangażowali rodziny objęte wsparciem do wzięcia udziału w przemarszu przeciwko niepożądanym zjawiskom, jak również w przygotowanych na ten dzień atrakcjach
- III Łapskie Mikołajki Miejskie- asystenci przygotowali scenariusz spotkania, w tym również konkursy i zabawy dla najmłodszych mieszkańców miasta

Dzieci z rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny brały udział w zajęciach rekreacyjnych, sportowych, plastycznych, muzycznych. Każdemu ze spotkań z rodzicami towarzyszyła pogadanka lub warsztat ze specjalistami z różnych dziedzin: np. przedstawiciele policji, służby zdrowia.

W 2016 roku podjęto próbę utworzenia grupy wsparcia dla rodziców. Osobami prowadzącymi zajęcia byli psycholog i asystenci rodziny zatrudnieni w MOPS w Łapach. Osoby do udziału w grupie kierowały i motywowały osoby prowadzące pracę na rzecz rodziny (asystenci rodziny, pracownicy socjalni, psycholodzy, konsultanci). Zajęcia odbywały się w Kawiarence mieszczącej się w Łapach przy ul. Leśnikowskiej 54. Grupa miała charakter otwarty. Przynależność do grupy wsparcia pomagała uczestnikom zwalczać swoją bezradność, umożliwiała nabycie nowych umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach. Łączna liczba uczestników spotkań, odbywających się z różną częstotliwością wynosi 80. Każde spotkanie koncentrowało się wokół określonego tematu, a także dostosowane było do bieżących potrzeb uczestników. Na zajęciach podejmowano m. in. takie tematy jak: umiejętności wychowawcze, sposoby komunikacji, czas wolny z dziećmi, emocje. Odbyło się 7 spotkań grupy.

Zadania zrealizowane w ramach „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2014 – 2016” dają możliwość objęcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych działaniami ukierunkowanymi na ich wzmocnienie. Pozostawienie rodzin bez specjalistycznej pomocy może przyczyniać się do dalszej ich degradacji, co skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, na które narażone są zwłaszcza dzieci.

Placówki oświatowe w gminie Łapy w ramach swoich zadań z zakresu podejmowania oddziaływań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny i wzrostu kompetencji rodzicielskich promowały rodzinne formy integracji poprzez organizację Dni Otwartych, jak również włączały rodziców w życie społeczności szkolnej (m.in. wycieczki, spektakle teatralne, audycje muzyczne, lekcje prowadzone przez dzieci dla rodziców). Upowszechniano pozytywne wzorce funkcjonowania rodziny np. poprzez organizację Dni Babci i Dziadka,

pikników rodzinnych, Choinek, Andrzejek, rajdów rowerowych, warsztaty z rękodzieła dla rodzin. Kształtowanie prawidłowych postaw rodzicielskich odbywało się poprzez dystrybuowanie ulotek dotyczących chorób, badań ankietowych dotyczących potrzeb i oczekiwań rodziców oraz dzieci. Psychoedukacja realizowana była poprzez organizowanie spotkań dla rodziców ze specjalistami różnych dziedzin: pedagogiem, psychologiem, logopedą, dietetykiem, edukatorem żywieniowym. Placówki oświatowe stale współpracują z instytucjami i podmiotami wspierającymi funkcje opiekuńczo- wychowawcze rodziny tj. MOPS Łapy, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, Komisariat Policji itp.

Ponadto pedagodzy szkolni systematycznie współpracowali z ośrodkiem pomocy, asystentami rodziny, MOPR w Białymstoku, Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Łapach. Natomiast w sytuacjach powrotu uczniów z placówek opiekuńczych do rodzin naturalnych- z pracownikami PCPR w Białymstoku, z wychowawcami placówek opiekuńczych, z kuratorami rodzin. Wzajemne oddziaływania miały służyć pomocy, diagnozowaniu aktualnej sytuacji w rodzinach, wspieraniu rodziców w wypełnianiu ich funkcji.

Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Łapach w ramach swoich działań regularnie uczestniczyli w spotkaniach z młodzieżą, rodzicami, kadrą pedagogiczną placówek oświatowych. Działania miły na celu wypracowanie właściwych postaw i zachowań, zarówno dzieci jak i rodziców wobec dzieci. Podczas 45 spotkań w których uczestniczyło 1169 uczniów szkół z terenu Miasta i Gminy Łapy dyskutowano o konsekwencjach prawnych wynikających z niewłaściwych zachowań dzieci i młodzieży nie tylko w środowisku szkolnym, ale też w domu rodzinnym. Zorganizowano 27 spotkań z rodzicami i 39 spotkań z pedagogami. Komisariat Policji regularnie współpracuje z MOPS Łapach w ramach procedury „Niebiskiej Karty”. W ramach interdyscyplinarnej pomocy w 2016 roku, pomocą objęto 33 rodziny. Działania realizowane były przez spotkania LZI, wizyty w miejscu zamieszkania rodzin itp.

Psychologiczno- Pedagogiczna w Łapach świadczyła poradnictwo specjalistyczne, organizowała warsztaty dla rodziców i dzieci w okresie dojrzewania, prelekcje dla rodziców w szkołach i przedszkolach, a także warsztaty dla rodziców zwiększające kompetencje rodzicielskie. W zakresie wspieranie i interdyscyplinarnej pomocy dla rodzin dysfunkcyjnych pracownicy Poradni uczestniczyli w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Łapy oraz grup roboczych.

Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Łapy w ramach swoich zadań z zakresu profilaktyki sprzyjającej umacnianiu rodziny i wzrostu kompetencji rodzicielskich: diagnozował zjawisko przemocy w rodzinie, podnosił świadomość społeczną i wrażliwość na zjawiska związane z przemocą w rodzinie (edukacja społeczności lokalnej poprzez rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych oraz organizowanie spotkań, pogadanek na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości wsparcia w tym zakresie), stworzył bazę danych dotyczących możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, świadczył specjalistyczne poradnictwo: psychologiczne, prawne, mediacje, pracę socjalną.

Ponadto członkowie LZI wspierali rodziny poprzez pracę asystentów rodziny, podejmowali działania celem kierowania sprawców przemocy w rodzinie do programu korekcyjno- edukacyjnego, współdziałali z Miejsko- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Placówki służby zdrowia, w ramach podejmowanych działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny i wzrostu kompetencji rodzicielskich: rozpoznawały potrzeby środowiska poprzez wizyty lekarzy i pielęgniarek środowiskowych, prowadziły instruktaże dla młodych rodziców dot. prawidłowego wychowania, zdrowia, rozwoju dzieci, podnosiły świadomość rodziców związaną z właściwym dbaniem o zdrowie fizyczne i

psychiczne członków rodziny, wskazywały możliwości podejmowania leczenia w specjalistycznych ośrodkach.

Zespół kuratorskiej służby sądowej w ramach realizacji celu: *Wspieranie i interdyscyplinarna pomoc rodzin dysfunkcyjnych* kierował osoby zainteresowane do instytucji udzielających pomocy, jak również uczestniczył w działaniach obejmujących procedurę „Niebieskiej Karty”.

Rodziny korzystające z pomocy społecznej to rodziny wieloprotblemowe, które - o ile otrzymają wszechstronną pomoc - mają potencjał do tego, aby realizować podstawowe funkcje opiekuńcze i wychowawcze wobec dzieci. Zatem konieczne jest objęcie tych rodzin intensywną i kompleksową pomocą, aby poprawić ich funkcjonowanie.

Asystent rodziny ma za zadanie zmienić stosunek osób w rodzinie do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na własne życie, podnieść samoocenę. Indywidualna pomoc służy rozwojowi kompetencji poszczególnych członków rodziny, osiągnięciu wyznaczonych przez nich celów, wzbudzaniu w nich wiary we własne możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań do tej pory uznawanych za niemożliwe. Aktywności asystenta i rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawienia w niej dzieci, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój.

Załącznik nr 8

Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020

W 2016r. członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie systematycznie brali udział w posiedzeniach, na których omawiano realizację procedury „Niebieskie Karty” na terenie miasta i gminy Łapy oraz realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020.

Członkowie Zespołu wymieniali się informacjami, omawiali możliwości udzielenia odpowiedniego wsparcia rodzinie, jak też możliwości dotyczące profilaktyki, rozpowszechniania wiedzy na temat przemocy w środowisku, podnoszenia kwalifikacji osób pracujących z rodziną dotkniętą przemocą. Zwrócono również uwagę na standardy prac grup roboczych oraz sposób dokumentowania pracy członków grup roboczych.

Do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie wpłynęły 33 Niebieskie Karty. Wszystkie Niebieskie Karty zostały sporządzone przez Komisariat Policji w Łapach.

W ramach prac LZI odbyło się 60 posiedzeń grup roboczych, których celem było m. in. diagnozowanie sytuacji rodziny oraz ustalenie planu pomocy osobom doświadczającym przemocy. Ponadto, każdorazowo, w ramach prac grup roboczych dokumentowano działania podejmowane wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz ich efekty, jak również podejmowano inne zadania sprzyjające zmianie sytuacji rodziny, jak chociażby wzmacnianie jej zasobów, motywowanie do realizowania przyjętych działań.

Sprawy, którymi zajmowały się grupy robocze dotyczyły:

- stosowania przemocy wobec małżonki/a lub konkubenta- 24 sprawy
- stosowania przemocy ze strony dorosłego dziecka wobec rodzica- 9 spraw

W 25 przypadkach w rodzinach objętych procedurą NK odnotowano występowanie problemu alkoholowego.

W wyżej wymienionych sprawach podjęto następujące działania:

- udzielenie informacji o formach pomocy udzielanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach i placówkach, instytucjach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- praca socjalna tj. wsparcie, towarzyszenie w trakcie trwania spraw na policji, w Sądzie, praca z rodziną celem określenia sytuacji materialno-bytowej i wskazania ewentualnych możliwości wsparcia w tym zakresie (np. pomoc finansowa)
- monitorowanie sytuacji w rodzinach przez pracowników socjalnych, dzielnicowych, asystentów rodzin, pedagogów, kuratorów
- pomoc psychologiczna, w tym wspieranie w sytuacji kryzysu
- porady prawne (m.in. pozwy o rozwód, alimenty, separacje)
- złożenie wniosków do Sądu o wgląd w sytuację rodziny oraz dzieci,
- złożenie wniosków o leczenie odwykowe do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- współpraca z pedagogami szkolnymi w zakresie sytuacji edukacyjnej, pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci z rodzin, w których występuje zjawisko przemocy domowej.

W posiedzeniach grup roboczych brali udział dzielnicowi, kuratorzy sądowi, pracownicy socjalni, asystenci rodzin, psycholog, pedagogzy. Dzięki temu obraz problemów

w rodzinie poszerzał się, a to umożliwiało podejmowanie odpowiednich działań. Dzięki współpracy interdyscyplinarnej tworzona jest platforma współpracy między instytucjami oraz buduje się społeczne zaufanie do kompetencji instytucji pomagających.

Należy podkreślić, że członkowie Zespołu poszerzają swoją wiedzę poprzez udział w szkoleniach i konferencjach dotyczących przemocy w rodzinie. Dla osób pracujących w grupach roboczych MOPS w Łapach zorganizował następujące szkolenia: „Przemoc w rodzinie a problematyka alkoholowa” oraz „Pomoc rodzinie uwikłanej w przemoc”, w którym udział wzięło 29 osób. Tematyka obu szkoleń dotyczyła m.in. takich zagadnień jak: dziecko w rodzinie uwikłanej w przemoc, wykorzystanie metody "szczególnego przypadku" do pracy w ramach procedury NK, rozmowa z osobą doznającą i stosującą przemoc, problem uzależnienia od alkoholu w rodzinie uwikłanej w przemoc.

W roku 2016 Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach działań profilaktycznych :

1. rozpowszechniał materiały informacyjne dotyczące przemocy w rodzinie (broszury, ulotki)
2. zorganizował Happening pod hasłem „Otwórz oczy- zareaguj przeciwko przemocy” - do udziału organizatorzy zaprosili społeczność lokalną i osoby niepełnosprawne z terenu województwa podlaskiego (podopieczni ośrodków wsparcia, środowiskowych domów samopomocy). Zebrani z transparentami przeciwko niepożądanym zjawiskom przeszli ulicami miasta (marsz przeciwko przemocy), po czym na placu przed MOPS w Łapach rozpoczął się pokaz twórczości (występy wokalne, artystyczne, sportowe itp.), który był okazją do ukazania potencjału osób niepełnosprawnych, jak również uczniów ze szkół z terenu gminy Łapy. Ponadto organizatorzy przygotowali zabawy dla najmłodszych, funkcjonował Punkt Informacyjno- Doradczy. Działanie zorganizowane we współpracy z Komisariatem Policji w Łapach i Stowarzyszeniem „Pomocna dłoń”.
3. osobom uwikłanym w przemoc domową proponowano uczestnictwo w warsztatach zorganizowanych przez psychologa, których tematyka obejmowała m.in.: poznawanie i przeżywanie własnych uczuć, Porozumienie bez przemocy
4. osobom uwikłanym w przemoc domową proponowano uczestnictwo w warsztatach zorganizowanych przez konsultanta ds. prawa, których tematyka obejmowała m.in.: sporządzanie pism procesowych
5. zorganizował spotkania dla seniorów z przedstawicielami Komisariatu Policji w Łapach, których tematyka obejmowała m.in. przeciwdziałanie wykluczeniu finansowemu osób starszych, w tym metody działania oszustów, dostępne źródła pomocy w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu.
6. świadczył poradnictwo, mediacje w indywidualnych przypadkach dla rodzin, w których występują konflikty i trudne sytuacje życiowe

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach zorganizował kampanię społeczną pod hasłem „Nie wiedzieć, to być w zagrożeniu”. Patronat honorowy nad kampanią, której głównym celem było rozpoczęcie dyskusji nad rozpoznaniem i eliminowaniem zagrożeń dzieci i młodzieży patologiami społecznymi, objął Wojewoda Podlaski.

Kampania adresowana była do rodzin zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego, a także profesjonalistów pracujących z dziećmi i młodzieżą w tym m.in. członków LZI, pedagogów szkolnych, przedstawicieli policji, kuratorów, pracowników socjalnych, asystentów rodzin.

W ramach kampanii zorganizowano:

1. Konkurs plastyczny pod hasłem „ Poprzestawiaj ze mną świat” dla dzieci z

rodzin zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego, w tym objętych wsparciem asystentów rodziny. Celem konkursu plastycznego było zmotywowanie do zastanowienia się na tym, jakie zagrożenia niesie ze sobą Internet, gry komputerowe, środki odurzające, jak również pobudzenie umiejętności przewidywania skutków swoich działań i innych osób.

2. Spektakl profilaktyczny „Przez pryzmat...” przygotowany przez młodzież, uczniów szkół z terenu gminy Łapy

3. Konferencję pn. „Dzieci i młodzież wobec współczesnych zagrożeń”. Tematyka konferencji skupiała się wokół szeroko rozumianych zagrożeń na jakie narażony jest młody człowiek. Prezentowane zagadnienia dotyczyły m. in.: zaburzeń odżywiania, niebezpieczeństw wynikających z dostępu młodzieży do substancji odurzających, trudności wynikających z niewłaściwego funkcjonowania systemu rodzinnego (przemoc w rodzinie), zjawiska przestępczość nieletnich, a także niebezpieczeństw wypływających z wzorców obecnych w mass mediach. W konferencji wzięło udział 70 osób.

Ponadto przewodnicząca LZI, będąca członkiem Stowarzyszenia Inicjatyw Społecznych IMPULS uzyskała dofinansowanie na realizację przedsięwzięcia pn. „Teatr jest tym, co istnieje na jego scenie...”. Zaplanowane do realizacji zadania miały na celu przedstawienie problemu przemocy w rodzinie w formie innej, niż standardowe wykłady, czy też pogadanki - poprzez teatr. Założeniem projektodawcy było uwrażliwienie na problem przemocy w rodzinie, rozwój alternatywnych metod spędzania czasu wolnego, nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych przez uczestników projektu, zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych

Innowacyjność w obszarze wczesnej interwencji i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży przejawia się w zastosowaniu nowych instrumentów tj. nowych technik i metod pracy. Formuła przedsięwzięcia tj. organizacja warsztatów teatralnych, a także zajęć z animatorami umożliwiła i zwiększyła szansę na skuteczną pomoc.

Po zakończonych warsztatach, biorący w nich udział młodzi ludzie ze specjalnie przygotowanym spektaklem profilaktycznym „wyruszyli” do szkół, na lekcje wychowawcze, zebrania z rodzicami, gdzie do wcielania się w role innych i wyciągania wniosków z obserwacji różnych zachowań przekonywali swoich rówieśników.

Młodzi ludzie są „ekspertami w zakresie samych siebie i swojego życia”. Rolą wnioskodawcy nie było zatem bezrefleksyjne wyposażanie uczestników przedsięwzięcia w gotowe rozwiązania, dawanie rad czy prostych rozwiązań.

